

Slovenski št. 3 čebelar

letnik CXVII – marec 2015

ISSN 0350-4697

Odevanje panjev

**Čebelar produktno odgovarja
za svoj izdelek**

Spomladansko krmljenje čebel

**Predlog
Slovenije OZN:
20. maj – svetovni
dan čebel**

Članom ČZS omogočamo 7 % popust pri nakupu čebelarске opreme v vrednosti več kot 50 EUR. Ob nakupu več kot 200 kg sladkorja omogočamo 11 % popust na vso čebelarско opremo.

LYSON

4-satno točilo na električni pogon z mizo za odkrivanje satja in vertikalnim sitom (vse v enem)
Cena: **866,00€**

Sušilnik cvetnega prahu inox (30 kg)
Cena: **2.313,00€**

Zaščitni kombinezon
Cena: **37,47€**

Sončni topilnik inox - mali
Cena: **182,00€**

Avtomatska polnilnica medu
Cena: **7.800,00€**

LR-panj z mrežo za kontrolo varoj
Cena: **82,50€**

Trietažni standardni 10-satni AŽ-panj s podnico za preverjanje števila varoj
Cena: **160,00€**

Standardni 10-satni AŽ-panj s podnico za preverjanje števila varoj
Cena: **102,00€**

Preostalo čebelarско opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si
Delovni čas: pon.–pet.: 9.00–19.00, sob.: 8.00–12.00

Belokranjski hram, d. o. o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj, GSM: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485
www.belokranjski-hram.si, facebook-belokranjski hram, e-pošta: info.belokranjski-hram@t-2.si

*vse cene vsebujejo DDV

NOVO V LENARTU! ČEBELARSKI CENTER

OTVORITEV 7.3.2015 ob 10.00

VELIK IZBOR OPREME ZA ČEBELARJE

točila, inox sodi, sončni
inox topilniki, panji in oprema
za panje, steklena embalaža

MEDENA RAZVADA

med,
medene čokolade,
darilni program

UVODNIK

Drage čebelarke in cenjeni čebelarji!

Iz Italije (Kalabrija) so septembra lani poročali o prvem primeru pojava malega panjskega hrošča (Aethina tumida) v Evropi. Gre za eksotičnega čebeljega

parazita, ki ga doslej na območju EU niso zaznali. Hrošč je endemičen v Južni Afriki, odkrili pa so ga tudi v ZDA, Kanadi in Egiptu. Italija je uvedla potrebne ukrepe za njegovo zatrtje, kot so uničenje panjev, nadzor nad premiki in okviru države, spremljanje in opazovanje ter dezinfekcijo (čebeljakov, panjev in njihove okolice), saj se je mali panjski hrošč razširil že na 61 stojišč čebel.

Najdba malega panjskega hrošča je v EU sprožila obsežne ukrepe za zaščito čebeljih družin. Ukrepi so bili objavljeni v Uradnem listu Evropske unije z dne 16. decembra 2014. Na podlagi teh mora Italija preprečevati odpremo pošiljk, ki vsebujejo čebele, čmrleje, nepredelane čebelarke proizvode, opremo za čebelarstvo in med v satju za prehrano ljudi.

Ker se je mali panjski hrošč pojavil tako rekoč pred mejami Slovenije, je Čebelarstva zveza Slovenije že oktobra sklicala krizni sestanek vseh odgovornih. Na njem je bil sprejet sklep, da morata Uprava za varno hrano, veterino in varstvo rastlin ter Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut (VF NVI) na podlagi Pravilnika o boleznih živali pripraviti osnutek posebnega Pravilnika o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje malega panjskega hrošča. Ta naj bi določal tako protokole ob sumu napada tega škodljivca kot tudi postopke po potrditvi napadenosti v čebelnjaku.

Udeleženci sestanka so se tudi dogovorili, da bo VF NVI v zimskih mesecih za čebelarje in terenske svetovalce v čebelarstvu pripravil in izvedel veterinarska izobraževanja o malem panjskem hrošču. Z veseljem ugotavljamo, da ta izobraževanja zdaj potekajo po vsej Sloveniji. Žal pa veterinarji čebelarjev na njih ne morejo seznaniti z ukrepi ob morebitnem pojavu tega škodljivca, ker še vedno ni sprejet Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje malega panjskega hrošča.

Fotografija na naslovnici: Čebela na divji češnji (Prunus avium) nabira medicino in pelod za spomladanski razvoj čebelje družine. Fotografija z mednarodnega natečaja čebelarstva fotografije Čebelarstva zveze Slovenije 2014.

Foto: Iztok Končina, Slovenija

UVODNIK

Vlado Augustin:	81
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Milan Meglič: Odevanje panjev	85
Vlado Augustin: Spomladansko krmljenje čebel	86
Mag. Andreja Kandolf Borovšak: Čebelar produktno odgovarja za svoj izdelek	89
Franc Šivic: Novice iz sveta	90
S KNJIŽNE POLICE	
Franc Šivic: Dr. Peter Kapš: Bolezni dihal in čebelji pridelki	91
DELO ČEBELARJA	
Mag. Marko Hrastelj: Čas vnovične krepitve živalnosti čebelje družine	92
ZDRAVJE ČEBEL	
Mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.: Priporočilo čebelarjem v marcu 94	
VPRAŠANJA IN ODGOVORI	
ČEBELJE PAŠE	
Jozica Golob-Klančič: Medovite trajnice	96
ZGODOVINA ČEBELARSTVA	
Marjan Skok: Čebelarstvo društvo Zagorje 1978-2014 (II. del)	97
ODMEVI	
ČEBELARSKI TURIZEM	
PREDSTAVITEV ČEBELARJA	
OBVESTILA ČZS	
MALI OGLASI	
V SPOMIN	

INDEX

EDITORIAL

Vlado Augustin:	81
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Milan Meglič: Coating of Hives	85
Vlado Augustin: Feeding of Bees in Spring	86
Andreja Kandolf Borovšak, MSc: Beekeeper Has Product Liability For His Products	89
Franc Šivic: World News	90
OFF THE BOOKSHELF	
Franc Šivic: Peter Kapš, DSc: Respiratory Diseases and Bee Products	91
BEEKEEPER'S WORK	
Marko Hrastelj, MSc: Time of Re-strengthening of Bee Colonies	92
BEES' HEALTH	
Mira Jenko Rogelj, MSc, DVM: Recommendation to Beekeepers in March	94
Q&A	
HONEYBEE FORAGE	
Jozica Golob-Klančič: Nectar-Bearing Perennials	96
HISTORY OF BEEKEEPING	
Marjan Skok: Beekeepers Society Zagorje 1978-2014 (Part II)	97
RESPONSES	
BEEKEEPING TOURISM	
PRESENTATION OF A BEEKEEPER	
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	
SMALL ADS	
IN MEMORIAM	

Eden izmed ukrepov za preprečevanje in zatiranje malega panjskega hrošča naj bi bilo tudi sežiganje panjev, vendar niti slovenska niti evropska zakonodaja ne določa odškodnine za škodo, ki bi jo preprečevanje in zatiranje malega panjskega hrošča povzročilo pri čebelah in čebelarski opremi. Kljub temu pa lahko vsaka država članica, seveda, če ima denar, določi izplačilo odškodnine z nacionalno zakonodajo.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je pristojno za reševanje tega proble-

ma, prosimo, naj čim prej sprejme tak Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje malega panjskega hrošča, da bo ta določal tudi izplačilo odškodnin ob morebitnem sežigu čebel in čebelarske opreme. Problematika malega panjskega hrošča je še toliko bolj žgoča, ker se slovenski čebelarji še vedno spominjamo počasnega in neučinkovitega ukrepanja pristojnih ob pojavu varoj pred nekaj več kot tridesetimi leti.

Vlado Auguštin,
svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

64. občni zbor Čebelarske zveze Slovenije

64. redni občni zbor ČZS bo v soboto, 11. aprila 2015, ob 9. uri, v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici. Dnevni red:

1. Slovesen začetek in izvolitev delovnih organov.
2. Razglasitev prejemnikov ter podelitev odličij in častnih diplom Antona Janše ter nagrade Petra Pavla Glavarja.
3. Podelitev priznanj predsednika ČZS.
4. Poročilo verifikacijske komisije.
5. Obravnava in sprejetje predloga sprememb in dopolnitev Pravil ČZS.
6. Poročilo o uresničitvi delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2014 in predsednikovo poročilo.
7. Poročilo nadzornega odbora.
8. Razprava o poročilih.
9. Sprejetje revidiranega poslovnega poročila ČZS za leto 2014.
10. Sprejetje delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2015.
11. Delegatska vprašanja in predlogi.

Občni zbor je najvišji organ ČZS, ki ga sestavljajo delegati članov krovne čebelarske organizacije. En delegat zastopa enega člana ČZS, zato je vseh de-

legatov občnega zbora ČZS več kot 210. Posamezen delegat ima na občnem zboru pravico glasovati samo, če se ga udeležuje kot delegat oz. če ima pooblastilo društva ali regijske zveze. Delegati morajo biti člani ČZS. Občni zbor je javen. Najpomembnejše delo občnega zbora je pregled dela ČZS v minulem letu, predvsem pa sprejetje programa dela za to leto. Želja in cilj vseh nas je dobro poslovanje ČZS, zato občni zbor ponuja priložnost in možnost, da delegati povedo mnenje svojega društva ali regijske zveze o delovanju ČZS ter da podajo svoje predloge zaboljšanje dela ČZS. Žal se občnega zbora vsako leto udeleži samo 120–150 delegatov, ki so po večini vedno člani enih in istih društev. Vsem tem se zahvaljujem za udeležbo in s tem za konstruktivno sodelovanje pri delovanju ČZS, hkrati pa vsa tista društva, katerih delegati se ne udeležujejo občnega zbora ČZS, prosim, da izberejo take delegate, ki se bodo občnega zbora zanesljivo udeležili. Tako v svojem imenu kot tudi v imenu vodstva ČZS prosim društva, naj na letošnji občni zbor ČZS napotijo svoje delegate ter po svojih močeh zagotovijo, da se ga bodo ti tudi v resnici udeležili. Samo skupaj, s skupnimi močmi bomo lahko uresničevali želje čebelarjev iz vse Slovenije.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

13. čebelarski praznik v Cerknici

Letošnje srečanje slovenskih čebelarjev bo v sodelovanju s Čebelarsko zvezo Slovenije pripravila Zveza čebelarskih društev Cerknica. **13. čebelarski praznik bo 23. maja 2015 od 11. ure naprej v Cerknici.** Podrobnosti glede organizacije bodo objavljene v aprilski številki Slovenskega čebelarja, posredovali pa jih bomo tudi predstavnikom čebelarskih društev. Kontaktna

oseba: g. Janez Palčič, 031/618 900. V okviru praznika organiziramo tudi tekmovanje med volilnimi okoliši v medeni kulinariki. K sodelovanju vabimo mešane ekipe, ki bodo zastopale posamezne volilne okoliše. Iz vsakega okoliša lahko sodeluje ena ekipa. Razpis bo objavljen na spletni strani ČZS: www.czs.si. Kontaktna oseba: ga. Tanja Magdič 040/436 513. ČZS

Analize na ostanke akaricidov

Analize ostankov akaricidov v čebeljih pridelkih, ki so bile predstavljene na posvetu Ohranimo sloves slovenskih čebeljih pridelkov je za nas opravljal ERICO

Velenje, Inštitut za ekološke raziskave d.o.o. Za dodatne informacije se lahko pokličete na 040/436 514.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Javna svetovalna
služba v čebelarstvu

ApiSlovenija

38. dnevi čebelarstva v Celju

Celjski sejem, 14.–15. marec 2015

Največje, že 38. srečanje čebelarjev in vseh ljubiteljev čebel v regiji! Na njem boste lahko:

- izmenjali izkušnje in znanja s čebelarskimi kolegi,
- predstavili najnovejše izdelke, pripomočke in opremo za čebelarjenje ter
- izrabili možnost ugodnih nakupov na mednarodni prodajni razstavi.

V soboto, 14. marca 2015, bosta osrednji strokovni temi čim boljša izraba paš v Sloveniji in problematika malega panjskega hrošča, v nedeljo, 15. marca 2015, pa bo osrednja strokovna tema namenjena dobrim čebelarskim praksam.

PROGRAM:

SOBOTA, 14. MAREC

8.00–18.00: Prodajna razstava (**sejemska dvorana D in E**)

8.00–9.30: Predvajanje čebelarskega promocijskega filma

9.30–10.00: Odprtje posvetovanja in pozdravni nagovori predsednika ČZS in gostov

10.00–13.00: **OSREDNJA TEMA – ČIM BOLJŠA IZRABA ČEBELJIH PAŠ V SLOVENIJI TER PROBLEMATIKA MALEGA PANJSKEGA HROŠČA**

- **Jure Justinek** – *Čebelje paše in pašne zmogljivosti v Sloveniji*
- **Marinka Ivančič** – *Pašni red in kataster*
- **Štefan Šemen** – *Priprava čebel za prevoz na pašo in oskrba čebel med pašo*
- **Blaž Šercelj** – *Priprava čebel na pašo v prevoznem čebelarstvu*
- **Boštjan Noč** – *Priprava čebel na pašo v stacionarnem čebelarstvu*
- **Jože Sever** – *Pridobivanje sortnega medu*
- **Prof. dr. Vlasta Jencič** – *Mali panjski hrošč (Aethina tumida)*

NEDELJA, 15. MAREC

8.00–18.00: Prodajna razstava (**sejemska dvorana D in E**)

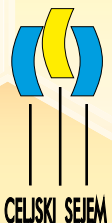
8.00–9.15: Predvajanje čebelarskega promocijskega filma

9.15–9.30: Razglasitev zmagovalcev mednarodnega natečaja čebelarske fotografije ČZS 2014

9.30–12.00: **OSREDNJA TEMA – DOBRA ČEBELARSKA PRAKSA**

- **Mag. Andreja Kandolf Borovšak in Nataša Lilek** – *Zakaj je potrebna menjava satja?*
- **Janez Kropivšek** – *Moj način menjave satja*
- **Dr. Stanko Kapun** – *Moj način zatiranja varoj*
- **Mag. Marko Hrastelj** – *Narejanje rezervnih družin*
- **Dominik Žvikart** – *Kako izvajam selekcijo oz. osnovno odbiro v svojem čebelarstvu?*
- **Tomaž Samec** – *Akaricidi in propolis*
- **Miro Cetina** – *Ekološko čebelarstvo*
- **Tomaž Šauperl** – *Trženje in nastop na trgu*

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa.
Informacije: Nina Ermenc Pangerl, tel.: 03/543 32 00
nina.ermenc@ce-sejem.si, www.czs.si, www.ce-sejem.si

ApiSlovenija 38. dneva čebelarstva v Celju

Oprema in materiali za čebelarje,
med in izdelki iz medu

Celjski sejem, 14. in 15. marec 2015

Odpiralni čas oba dneva
od 8.00 do 18.00 ure.

Največje srečanje čebelarjev in vseh ljubiteljev čebel v regiji
letos prinaša številne **NOVOSTI!**

Mednarodna prodajna razstava se seli v večjo sejmsko dvorano D!

Razstavljavcem selitev omogoča še bolj kakovostno predstavitev ponudbe in dober stik s kupci. Čebelarke in čebelarji pa boste imeli boljši pregled nad celotno ponudbo opreme, pripomočkov in materialov za čebelarjenje.

Večja sejmska dvorana – več ponudbe

Večja sejmska dvorana omogoča pritegnitev novih ponudnikov čebelarstva opreme in materialov. Zaradi velikega zanimanja ponudnikov iz tujine si lahko letos obetate še več različne ponudbe. Manjkali pa ne bodo tudi vsi dolgoletni domači razstavljavci!

Prav tako si letos obetamo še večji obisk iz tujine. Poskrbeli smo tudi za najmlajše obiskovalce, ki bodo v otroškem kotičku slikali na panjske končnice.

POSEBNE UGODNOSTI ZA OBISKOVALCE

Enodnevna skupinska vstopnica (ob naročilu 20 vstopnic ali več): 6 EUR (na osebo)*

Dvodnevna vstopnica za eno osebo: 12 EUR

* Nakup skupinskih vstopnic je potrebno najaviti najkasneje do četrтка, 5. marca 2015.

Več informacij in naročilo: ga. Darja Polak,
E: darja.polak@ce-sejem.si, T: 03 54 33 202.

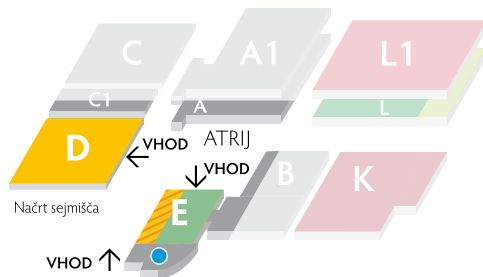
**V istem terminu na sejmišču še 20. sejem FLORA,
14. sejem POROKA in 11. sejem ALTERMED.**

Medena tržnica, Apiturizem, medovite rastline, inovatorji v sejmski dvorani E

V »stari« dvorani E bo predstavitev in prodaja medovitih rastlin, medena tržnica s prodajo izdelkov iz medu, posebna predstavitev certificiranih ponudnikov Apiturizma in api doživetij, predstavili se bodo inovatorji.

Strokovni posvet letos v znamenju razprave o čim boljši izrabi čebeljih paš v Sloveniji ter problematiki malega panjskega hrošča

Strokovni posvet bo v Modri dvorani, kjer je potekal tudi v preteklosti.

- ApiSlovenija, 38. dneva čebelarstva v Celju
- Medena tržnica, Apiturizem, medovite rastline, inovatorji ... (dvorana E)
- Strokovni posvet (Modra dvorana)
- FLORA (dvorani L in E)
- POROKA (dvorana L1)
- ALTERMED (dvorana K)

www.czs.si

www.ce-sejem.si

Odevanje panjev

Milan Meglič, milan.meglic4m@gmail.com

Nekoč so čebele živele predvsem v duplih dreves in v različnih špranjah. V več milijonih let razvoja so si izoblikovale mehanizme, ki so jim zagotovo pomagale preživetje. V obdobju nizkih temperatur so oblikovale zimsko gručo, tako kot to počnejo še dandanes. Nihče jih ni dodatno odeval, a so kljub temu preživele tudi najostrejše evropske zime.

Ko je človek prenesel čebele iz njihovega naravnega bivališča v umetno bivališče, je prevzel tudi nekakšno pokroviteljstvo nad njimi, da bi jim na ta način lažje odvzel več čebeljih pridelkov. Zaradi skrbi, da jih ne bi zeblo, ali zaradi želje, da bi porabile manj hrane, je začel čebele na različne načine dodatno varovati pred nizkimi temperaturami.

V čebelarstvu so nas pred več kot 60 leti učili, kako je treba pozno jeseni zapažiti panje. Za ta namen smo s posebnim pripomočkom – pletilnico izdelovali »slamarice« (imenovane tudi pletenice ali slamnati pokrovi). Pozneje smo slamarice zamenjali z lepenko, s časopisnim papirjem, penasto gumo in podobnim materialom, vse v prepričanju, da je čebelarjem nujno treba pomagati pri ohranjanju toplote. Še dandanes je paženje panjev eno izmed rednih opravil večine čebelarjev. Iz istih razlogov nekateri čebelarji žrela čez zimo zožijo, odstranijo nezasedene sate in jih nadomestijo z nekakšno izolacijo, špranje med posameznimi panji skrbno zatesnijo ali panje zadaj odenejo z odejami, mahom, senom itd. Vendar je strah, da bo čebele pozimi zeblo, odveč.

Panj pripravim že oktobra – odstranim voščene nadzidke in medzidke. Ko v družini ni več zalege in ko so čebele stisnjene v zimsko gručo, v družini, če je to potrebno, zatiram varoje z oksalno kislino.

Po zatiranju varoj z oksalno kislino v panj znova vstavim matično rešetko in nosilce satov, da mi tega ni treba početi spomladi.

To bi lahko potrdili tudi čebelarji, ki čebele prezimujejo v nakladnih panjih na prostem ob vso zimo odprti mrežasti podnici.

Zdaj o življenju čebel vemo veliko več, kot smo vedeli nekdanje. Med drugim je že dalj časa dokazano, da čebele pozimi grejejo samo zimsko gručo. Čebele začnejo oblikovati gručo, ko se zunanje temperature spustijo na 12–15 °C. V sredini zimske gruče je temperatura približno 25 °C, na obrobju gruče pa samo 7–8 °C. Zunaj gruče (v panju) je temperatura enaka zunanji temperaturi. Kolikor nižja je zunanja temperatura, toliko bolj strnjena je zimsko gruča in toliko bolj je stisnjena zunanja plast čebel. Čebele iz zunanje plasti se ves čas premikajo proti sredini, kjer proizvajajo toploto.

Za uspešno prezimovanje je treba zagotoviti pet pogojev: 1. dovolj močne čebelje družine (z najmanj 5.000, še bolje, z vsaj 7.500 zimskim čebelami), 2. zdrave čebelje družine, 3. zadosti primerne hrane, 4. mlado satje in 5. mlade matice oz. matice, ki niso starejše od dveh let. Nekdanje so nas učili, da so 6-odstotne zimske izgube še normalne. Če so izpolnjeni zgoraj omenjeni pogoji, pa so zimske izgube lahko celo manjše od 3 odstotkov.

Po mojem mnenju je dandanes v Sloveniji največ zimskih izgub čebeljih družin zaradi neustreznega obvladovanja varoj, včasih je problem tudi pomanjkanje hrane, ropanje itd., vse to pa so nenormalna stanja, ki jih je povzročil čebelar sam. Zato nasvet: kdor doži-

vlja večje izgube čebeljih družin, naj preveri svojo tehnologijo in odpravi napake oz. pomanjkljivosti.

Sam prezimujem čebele nezapažene. Že oktobra iz panjev odstranim okenca. Odstranim tudi matično rešetko in železne palice – nosilce satov. Morebitni pregled družine je zelo preprost in hiter, brez mečkanja čebel, saj sate dvigam in jih ne vlečem. Lažje postavimo diagnozo in lažje je tudi zatiranje varoj po metodi pokapanja, saj je delo opravljeno hitro in natančno. Okenca znova vstavim v panje šele marca. Na ta način nimam nobenega plesnivega sata in nobenega dela s pažnim materialom. Doslej nisem zaznal nikakršnih negativnih vplivov takega načina prezimovanja.

Nekateri čebelarji tudi v obdobju spomladanskega razvoja nekoliko šibkejšim družinam zožujejo gnezdo oz. odstranijo prazne ali manj zasedene sate ali jih dodatno odevajo – vse v dobri veri, da čebelam pomagajo in da se bo družina v zmanjšanem prostoru bolje razvijala. Miselnost, da čebelam preveč praznega prostora škoduje, je opazna celo pri oblikovanju narejencev ali pri nastavljanju medišč. Dejstvo je drugačno: več praznega prostora čebelam ne škoduje.

Dejstvo je, da so čebele še vedno divje živali. Čebelja družina kot super organizem, ki ga sestavljajo

Čebele v zimski gruči

vljajo čebele delavke, matica in satje (ter poleti še troti), svojih navad vse do zdaj ni v ničemer spremenila. To dejstvo naj bo tudi usmeritev, da se mora človek prilagati čebelam in ne nasprotno. Zagotavlja ti čebelam popolnoma enak način življenja, kot so ga imele nekoč v naravi, je zaradi spremenjenih razmer seveda domala nemogoče. Umetnost zdajšnjega čebelarjenja je v iskanju kompromisov, ki bodo zadovoljili tudi čebelarja, vendar z večjim poudarkom na načinu, ki bo čim bolj prijazen do čebel. ■

Vlado Auguštin, vlado.augustin@czs.si

Spomladansko krmljenje čebel

Spomladansko krmljenje čebel je tema, o kateri se pogosto krešejo mnenja čebelarjev. Številni čebelarji namreč hvalijo spomladansko krmljenje čebel s pogačami, drugi priporočajo sladkorni sirup, tretji pa nasprotujejo kakršnemu koli krmljenju. Pri krmljenju čebel moramo upoštevati praktične izkušnje, znanstvena stališča, najbolj pa potrebe čebel. Dejstvo je, da čebelje družine z zadostno zalogo medu in cvetnega prahu ne potrebujejo nikakršnega krmljenja.

Žal so se v zadnjem času nekateri čebelarji zaradi visokih cen medu in drugih čebeljih pridelkov v prodaji na drobno prelevili v medarje, pohlep po čim večjem zaslužku pa jih je privedel do tega, da čebelam odvzemajo preveč njihovih zalog hrane, tj. medu in cvetnega prahu. Namesto tega jim pozneje spomladi dodajajo sladkor in nadomestke cvetnega prahu, zato moč čebeljih družin fiziološko slabi, s tem pa izgublja tudi sposobnost obrambe pred boleznimi.

Čebelarji se pri spomladanskem dražilnem krmljenju premalo zavedamo, da zaloga hrane v tem

obdobju nista samo med in cvetni prah, ki ju vidimo v panju, ampak tudi zaloge beljakovinsko-maščobnih teles, ki so jih v sebi nakopičile zimske čebele. Te so ključnega pomena za razvoj poletnih čebel, saj zimske čebele iz njih črpajo hrano za ličinke in vzrejo prvih generacij čebel, medtem ko je narava še odeta v zimsko spanje. Zadostna preskrba z medom in s kakovostnim cvetnim prahom, za katero moramo čebelarji poskrbeti že po zadnjem točenju, je odločilna za razvoj notranjih organov zimskih čebel, še posebej za beljakovinsko-maščobna telesa, in za proizvodnjo krmilnega soka. Ob pomanjkanju cvetnega prahu v naravi ali v satju čebele ne morejo krmiti veliko zalege, tako da se zaleganje lahko celo ustavi, ne pospeši pa ga nobeno dražilno krmljenje s sladkorno raztopino.

Temeljite raziskave v minulih 20 letih, ki so jih A. Imdorf, K. Ruoff in P. Fluri objavili v knjigi *Volk-sentwicklung bei der Honigbiene (Razvoj družine medonosne čebele)*, so nesporno dokazale, da **posledica dražilnega krmljenja s sladkorno raz-**

topino ni niti večje zaleganje niti hitrejši razvoj družin. S takim ukrepom družin ni mogoče spodbuditi k večjemu nabiranju cvetnega prahu niti k večjemu donosu medu. Dokazano je bilo tudi, da se družine, ki so bile krmiljene z dodatki beljakovin, celo slabše razvijajo (verjetno zaradi fermentirane hrane). Na žalost so resnice in dokazi iz omenjene knjige preglasili članki, katerih avtorji zagovarjajo dražilno krmiljenje in uporabo sladkorja v prehrani čebel, zato bo minilo še veliko časa, preden bodo čebelarji spomladi prenehali »zasipavati« panje s sladkorjem.

Prav tako zaloge hrane v panju niso samo količine, ki so potrebne za neposreden razvoj čebel. Za čebele so zaloge tudi presežki hrane, ki jih verjetno ne bodo nikoli potrebovale za svoj razvoj, vendar jim zagotavljajo kakovostnejše hranjenje zalege in brezskrbno izletanje iz panjev. To dejstvo dokazujejo raziskave ruskih čebelarskih strokovnjakov, še posebej A. M. Rajmova, ki je že pred leti dokazal, da zadostne spomladanske zaloge hrane odločilno vplivajo tako na celoten razvoj čebelje družine kot tudi njenih posameznikov. Ugotovil je, da so čebelje družine, ki so imele spomladi do glavne paše dobro zalogo hrane, vzgojile 24,3 odstotka več zalege in da je bila njihova produktivnost za 50,6 odstotka večja od tistih družin z manj hrane. Ob dobrih zalogah hrane so izležene čebele težje, vitalnejše, živijo dlje, čebele krmilke imajo bolj razvite krmilne žleze in več maščobnih teles. Ne nazadnje je že naš veliki čebelarski učitelj Anton Janša predavnimi leti ugotovil, da čebelja družina, ki je trpela lakoto, nikoli več ne bo dobra družina. Presežek zalog hrane v čebeljih panjih pozimi in v prvem delu pomladi tako ni stran vržen denar, saj se bodo takšne družine spomladi dobro razvijale brez kakršnega koli dražilnega krmiljenja.

Zgoraj navedena dejstva dokazujejo, da so čebele v intenzivni čebelarski proizvodnji prikrajšane v primerjavi s tistimi, ki so manj obremenjene z ambicijami čebelarja. V mislih imam predvsem čebelarje prevaževalce, ki so zaradi pridelave sortnega medu prisiljeni, da ga po vsaki paši iztočijo do maksimuma, in medarje, ki pri vsakem točenju iztočijo celotno medišče, po možnosti pa še kak meden sat iz plodišča. Njihove čebele so vso sezono na minimumu potrebnih zalog, zato ne bi smeli biti presenečeni, če so izčrpane in če je spomladanski razvoj slab. Celoletna izčrpanost je namreč za čebele stres, ta pa povzroča izgubo odpornosti in na koncu neredko tudi »nepojasnjene« izgube ter aprilski nakup čebeljih družin. **Čebelarji moramo zato ves čas skrbeti, da imajo čebele v zalogi vedno primerno količino hrane, to je vsaj 6–8 kg medu v plodišču,** ter da so primerno močne in zdrave.

V tem spomladanskem času moramo poskrbeti, da so v čebeljih družinah poleg zadostnih količin medu tudi zadostne količine cvetnega prahu. Pelod

Foto: Franc Šivic

Najboljša zaloga cvetnega prahu za zimo je sat z vsaj do tretjine napolnjen s cvetnim prahom, ki ga čebele prinesejo spomladi ter brez zalege.

namreč vsebuje vse sestavine, ki jih čebele potrebujejo za svoj normalen razvoj. Zaradi pomanjkanja cvetnega prahu ob koncu zime ali v začetku pomladi je razvoj slabši, to pa je tudi poglavitni vzrok za nenehno spomladansko slabljenje družin. V tem obdobju čebelarji upadanje moči čebeljih družin pogosto pripisujemo slabemu vremenu, čeprav je resnični vzrok pomanjkanje peloda v panjih. Čebelja družina, ki ne prinaša cvetnega prahu oziroma je ostala brez zalog peloda, je obsojena na propad, saj pomanjkanje beljakovin povzroči izgubo telesne teže čebel in njihovo hitro odmrtnje. Takšna beljakovinska lakota povzroči prekinitev delovanja žleznega sistema čebel, predvsem krmilnih in voskovnih žlez. Čebele prenehajo graditi satje, izločati matični mleček ter hraniti matico in ličinke. Če matica v tem neugodnem obdobju izlega jajčeca, se iz njih ne morejo razviti čebele, saj vse ličinke pojedjo čebele delavke, zato takšna čebelja družina slabi in postane neodporna proti boleznim.

Kako pomemben v življenju čebel je cvetni prah, najbolje ponazarja podatek, da je za vzrejo 10.000 ličink (1 kg čebel) potrebnega 0,128 kg medu in 8,5-krat več, to je 1,089 kg cvetnega prahu, ter da v vsem letu čebelja družina porabi od 20–30 kg cvetnega prahu. Pomembnost cvetnega prahu v čebelji družini je ugotavljal ruski čebelarski strokovnjak M. Z. Krasnopejev, tako da je 20 čebeljih družin razdelil v dve skupini. Prvi skupini je odvzel zimsko zalogo cvetnega prahu in ga dal drugi. Družine s cvetnim prahom so vzredile povprečno 18.480 žerk čebel delavk in pridelale povprečno po 68,6 kg medu. Družine brez zaloge cvetnega prahu so vzredile povprečno 245 žerk in pridelale po 26,8 kg medu.

Ob upoštevanju teh podatkov in v praksi potrjene vloge cvetnega prahu je naloga čebelarjev, da čebeljim družinam omogočimo optimalne razmere za nabiranje zadostnih količin peloda za normalno redno uporabo in rezervo. To dosežemo z ustvarjanjem in ohranjanjem močnih čebeljih družin, s stalnim vzdrževanjem

ugodne starostne strukture čebel v družini ter s pravočasno in čim bolj optimalno oskrbo čebeljih družin.

Če v okolici čebelnjaka ni dovolj cvetnega prahu, moramo čebelarji tam posaditi medovite rastline. Prijetno lahko združimo s koristnim in okolico uredimo tako, da bodo naše čebele tam našle koristno pašo, poleg tega pa bodo rastline čebelnjaku v okras in čebelarju v ponos. Pri sajenju medovitih rastlin se moramo zavedati, da zgodaj spomladi več kot polovica pašnih čebel nabira cvetni prah, in to po večini bližje kot 400 m od čebelnjaka. Zato je priporočljivo, da so najbližje čebelnjaku rastline, ki čebelarjem zagotavljajo dober spomladanski razvoj: leska, vrba iva, dren, žafran ..., sledijo pa jim medovite rastline, ki omogočajo nadaljevanje tega razvoja: regrat, češnja, višnja, jablana, sliva itd.

Najboljša in najpreprostejša priložnost, da pridelamo cvetni prah, je v obdobju cvetenja sadnega drevja. Tedaj čebele prinesejo toliko cvetnega prahu, da zaloge matici onemogočajo odlaganje jajčec. Iz čebeljega panja, v katerem sta dva sata (ali več) vsaj do tretjine napolnjena s cvetnim prahom, odvezamo sat s pelodom brez zalege in ga shranimo do zazimljenja. Tedaj ga tik ob osrednje sate, na katerih se oblikuje zimska gruča, dodamo družini, ki je brez cvetnega prahu. Rezervno količino peloda si lahko zagotovimo tudi z nabiranjem z osmukalnikom. Cvetni prah, ki smo ga pridobili s smukanjem, posušimo, suhe kepice zmeljemo v prah ter ga v razmerju 1 : 1 zmešamo s kakovostnim medom (pazimo na spore hude gnilobe). Z dobljeno maso napolnimo polietilenske vrečke in jih hermetično zapremo. Tako konzerviran cvetni prah hranimo do takrat, ko ga je treba dodati čebelarjem.

Spomladi je treba čebele krmiti le ob izrednih razmerah. Te nastanejo tedaj, ko čebelje družine ostanejo brez hrane, ker smo jih jeseni premalo nakrmili oziroma ker v naravi ni pašne. Če se zaloga hrane ob gnezdu hitro zmanjšuje, nimamo druge izbire, kot da čebelarjem dodamo hrano. Dodamo jim medene sate iz rezerve z nastrganimi pokrovc, da se ne trudijo še z odkrivanjem medu. Če takih satov nimamo, jim lahko v sate nalijemo tudi gosto medeno tekočino. Če ni prehladno, jih lahko krmito tudi s sladkorno raztopino. Pri uporabi krmnih

pogač moramo biti previdni, kajti čebele za predelavo te hrane potrebujejo več vode, to pa utegne ob mrazu in slabem vremenu povzročiti nemalo težav. Ob zdajšnjem zelo spremenljivem vremenu s hitrimi ohlaiditvami obstaja nevarnost, da čebele ne bodo sposobne ogrevati vse zalege, posledica tega pa bo pojav prehlajene zalege, grize, noseme itd.

Če prisegate na pogače, naj bodo te narejene s cvetnim prahom, ki ste ga pridelali sami, ali pa uporabite invertne pogače, ki jih lahko dobite v bolje založenih trgovinah s čebelariskim materialom. Odsvetujem pa vam uporabo različnih dodatkov v pogačah, ker vplivajo na kakovost medu. Zavedati se moramo, da cvetnega prahu ne more nadomestiti noben nadomestek. Glede na to, da je v AŽ-panjih še vedno železno pravilo Preussova metoda premeščanja satov, se kaj hitro lahko zgodi, da se pozneje v medu pojavijo ostanki nadomestkov cvetnega prahu. V med pa ne sodi nič, kar ni njegova naravna sestavina.

Zavedajmo se, da presežek medu v čebeljih panjih pozimi in v prvem delu pomladi ni stran vržen denar. Nekateri čebelarji namreč med še vedno raje skladiščijo v sodih in čakajo na kupca z dobro ceno, kot da bi ga vsaj manjši del čez zimo pustili čebelarjem. Ne samo, da je med tam manj izpostavljen kristalizaciji, ampak tudi bolje od sladkorja spodbuja razvoj čebelje družine. Čebele so pri porabi medu zelo racionalne in presežek hrane bo slej ko prej na voljo čebelarju v obliki dobro razvitih čebeljih družin, ki bodo maksimalno pripravljene na prvo pašo. Prav tako so pogoj za uspešen spomladanski razvoj dolgožive zdrave zimske čebele, polne energije, ki morajo v tem obdobju zagotoviti nemoten razvoj čebelje družine tudi v najbolj neugodnih vremenskih razmerah. Skrb za te čebele se začne že avgusta prejšnjega leta, zdaj pa s krmljenjem samo popravljamo tedanje napake. ■

Viri:

- Imdorf, A., Ruoff, K., Fluri, P. (2008): *Volkswirtschaft bei der Honigbiene*. ALP forum (68), 1–88.
 Rajmov, A. M. (1979): Pomen spomladanske hrane. *Pčelovodstvo*, št 5.
 Auguštin, V., Kandolf, N. (2010): Dražilno krmljenje in kakovost medu. *Slovenski čebelar*, št. 2.

Tudi čebelarji potrebujemo počitek!

Zakaj ga ne bi preživeli v Termah Olimia - Podčetrtek?

Čebelarstvo Šauperl
 Pans, Ionaž Šauperl s.p.
 Ulica Jelenčevih 10
 2241 Limbuš

Oddajamo apartma „Čebelarjeva hiška“

041 726 175 | www.turizem.tevzeve-dobrote.si

La čebelarje 5% popusta!

Terme Olimia

Čebelar produktno odgovarja za svoj izdelek

Andreja Kandolf Borovšak*, andreja.kandolf@czs.si

Za čebelje pridelke velja, da so popolnoma naravna živila, ki so jih proizvedle medonosne čebele, zato pred uživanjem ne potrebujejo dodatne obdelave. Za med na splošno velja, da se mu ne sme ničesar dodati in tudi ničesar odvzeti. Čebelarjeva pglavitna naloga je, da ga iz satja pretoči v posode za med in pri tem ohrani njegovo kakovost. Čebelarji to znamo. Tehnologija čebelarjenja v AŽ-panju nam omogoča, da pridelujemo med, ki ima znatno manj vode kot med, pridelan v nakladnih panjih. Nekoliko več pomanjkljivosti pa povzročata tehnika premeščanja satov iz plodišča v medišče. Zaradi tega se namreč v čebelih pridelkih pojavljajo ostanki akaricidov, obstaja pa tudi možnost pojava predelane sladkorne raztopine v medu.

Po navodilih proizvajalca v obdobju, ko v panj vstavljamo zdravila za zdravljenje varoze, v njem ne sme biti satov, namenjenih pridelavi medu. Tega pravila pa ne moremo upoštevati, če sate prevešamo, tudi če smo pred uporabo zdravil mediščne sate odstranili, saj točimo med tudi iz plodiščnih satov, ki med uporabo zdravil ostanejo v panju.

Podobno je ob morebitnem pojavu predelane sladkorne raztopine v medu. Če pri prevešanju satov iz plodišča premestimo v medišče tudi vence medu, v katerih je kot posledica zimskega ali spomladanskega krmljenja čebel predelana sladkorna raztopina, povečamo tveganje, da se bo ta znašla v medu. V takem primeru moramo biti pri točenju izjemno previdni; teh satov namreč ne smemo iztočiti, temveč jih moramo vrniti v plodišče ali uporabiti za oblikovanje narejencev. Največje tveganje obstaja pri prvem točenju, saj je tedaj večja verjetnost, da je v družini še »med«, ki je posledica krmljenja in ne naravne paše.

Opisani problematiki sta v slovenskem čebelarstvu dva največja izziva, ki se ju bomo morali resno lotiti, saj je analitika medu vsak dan boljša in je mogoče odkriti tudi tisto, česar še nedavno ni bilo mogoče. Pa nam našega čebelarstva zaradi tega ni treba postaviti na glavo, spremeniti bomo morali samo del tehnologije čebelarjenja. Čebelarjeve pglavitne naloge so ustrezna oskrba čebeljih družin in njihovo preživetje ter skrb za kakovostne in varne čebelje pridelke. **Vsak čebelar je produktno odgovoren za svoj pridelek, to pa pomeni, da je odgovoren za prodajo takšnih čebeljih pridelkov, ki so v skladu z zakonodajo.**

Kolegij predsednika ČZS (*Boštjan Noč, Marko Alauf, Franc Šmerc, Janez Vencelj, Jože Smrkolj, Anton Tomec in Lidija Senič*) in predstavniki komisije za tehnologijo in varno hrano UO ČZS (*Dušan Skok, Ivan Sopotnik, Darko Lorenčič, Štefan Šemen, Jože Marinč, Vlado Auguštin, mag. Andreja Kandolf Borovšak, Nataša Lilek*) čebelarje obveščajo, da se na slovenskem trgu pojavlja med neznanega izvora dvomljive kakovosti.

Čebelarji, ki med dokupujejo, naj bodo zato pri tem izjemno previdni. Med lahko dokupujejo samo čebelarji, katerih dejavnost je ustrezno registrirana (npr. dopolnilna dejavnosti prodaje sosednjih kmetij, čebelarji samostojni podjetniki, čebelarska podjetja).

Čebelar, ki je registriran kot čebelar, lahko brez težav daje v promet vse osnovne čebelje pridelke, ki jih je pridelal sam, ne sme pa prodajati dokupljenega medu. Če kdo pod svojim imenom prodaja tuj med, deluje v neskladju z zakonodajo, poleg tega pa za pridelek produktno odgovarja, torej prevzema nase velikansko odgovornost. ■

* Mag., svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

GJ PANJ Se vidimo v Celju!

Izdelujemo nakladne GJ panje, Univerzalno Večnamensko Podnico (podnica je združljiva z GJ, LR in DB nakladami). Izdelava poteka po načrtih in pod nadzorom univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča. Nakup je možen tudi preko spletne trgovine:

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o. 041/844-482

Novice iz sveta

Švedska

Že v davnih časih so vedeli, da je treba za zdravljenje ran uporabljati čim bolj svež med. Tisti, ki dalj časa leži v skladiščih ali na trgovskih policah, izgubi precej svojih protimikrobnih lastnosti. Švedske znanstvenike z univerze v Lundu je zanimalo, zakaj ima svež med tolikšno moč, da ubija celo najbolj trdovratne bakterije, odporne proti meticilinu, kot sta na primer *Staphylococcus aureus* (MRSA) in *Pseudomonas aeruginosa*, ter proti vankomicinu, kot je na primer *Enterococcus* (VRE).

Tobias Olofsson

Ko so analizirali vsebino mednih golš pašnih čebel, so v njej našli edinstveno skupino 13 mlečnokislinskih bakterij, ki proizvajajo milijarde protimikrobnih snovi. V laboratoriju so jih uporabili proti omenjenim trem umetno vzgojenim škodljivim bakterijam in izkazalo se je, da so uničile vse. Naslednji korak raziskovalcev je bil praktična uporaba medu za zdravljenje trdovratnih ran pri konjih. Skupino mlečnokislinskih bakterij so pomešali z medom ter s tem mazilom namazali njihove rane. Poprejšnja zdravljenja z različnimi klasičnimi metodami niso bila uspešna, pri uporabi tega novega naravnega zdravila pa so se rane lepo zacelile. Znanstveniki sklepajo, da je skrivnost uspešnega zdravljenja v širokem spektru aktivnih snovi v svežem medu.

»Antibiotik po navadi vsebuje eno samo aktivno snov, ki deluje na ozko skupino patogenih mikroorganizmov. Če uporabimo kombinacijo medu in 13 mlečnokislinskih bakterij, pa bodo te proizvedle ravno pravšnjo količino protimikrobnih snovi za uspešno zdravljenje ran. Videti je, da te koristne bakterije že milijone let varujejo zdravje čebel in med pred škodljivimi mikroorganizmi,« je prepričan Tobias Olofsson, eden izmed švedskih znanstvenikov. Zdaj bodo nadaljevali klinične poskuse zdravljenja akutnih infekcij z medom tako pri ljudeh kot pri živalih. Rezultati teh raziskav bodo vsekakor dobrodošli zlasti v državah v razvoju, kjer je na voljo dovolj svežega medu, sintetična zdravila pa so zelo draga, a tudi v razvitem svetu, kjer se zelo povečuje odpornost proti antibiotikom.

Mnenje prevajalca: Novica je zanimiva tudi za tiste, ki delamo na področju apiterapije. Do zdaj smo namreč mislili, da so protibaktrijske lastnosti naših vrst medu odvisne predvsem od aktivnosti encima glukoza-oksidadaza; tudi tega vsebuje predvsem svež med, v

katerem se v stiku z vodo z razkrajanjem glukoze sprošča vodikov peroksid H_2O_2 .

Franc Šivic

Vir:

Graham, J. M. (2014): Bacteria From Bees Possible Alternative to Antibiotics. *American Bee Journal*, št. 11, november, str. 1165.

ZDA

Ameriški čebelar Ray Nabors je specialist za pridelavo medu v satju. Preizkušal je različne čebelje rase in v nekaj letih spoznal dobre in slabe lastnosti afrikaniziranih, italijanskih, kranjskih in kavkaških čebel. Za kavkaške čebele pravi, da so mirne na satju, da so odlične za pridobivanje propolisa, slabše pa za pridobivanje medu v satju. Ker so tudi manj napadalne od kranjskih, jih priporoča za čebelarjenje v mestih in večjih naseljih. Zelo pa hvali kranjice, ker med pokrivajo z lepimi, belimi voščenimi pokrovci, to pa omogoča boljšo prodajo medu v satju. Znano je in njegova izkušnja to potrjuje, da prezimujejo v manjših družinah kot italijanske čebele in da so varčnejše z medenimi zalogami: ko preneha paša, matice zmanjšajo zaleganje, italijanske matice pa neovirano ležejo jajčeca naprej. To lahko povzroči njihov propad, če na pomoč s krmljenjem ne priskoči čebelar. Poleg tega je pri kranjskih čebelah manj ropanja kot pri italijanskih. Zaradi večjega števila čebel po izzimljenju pa italijanske čebele bolje kot kranjske izrabijo zgodnje spomladanske paše. Kranjske čebele se dobro razvijajo do začetka poletnih paš, zato jih izrabijo boljše kot italijanske, ki se takrat že pripravljajo na rojenje. Ray Nabors pa je pri kranjskih čebelah opazil še dve lastnosti: boljše od vseh drugih ras prenašajo ostre zime in so odpornejše proti boleznim.

Franc Šivic

Vir:

Nabors, R. (2014): Comb Honey Corner. *American Bee Journal*, št. 12, str. 1315.

Nemčija

Nemška revija Öko Test je v svoji novembrski številki objavila rezultate analiz 19 vzorcev medu, ki so jih zbrali v supermarketih, diskontnih trgovinah in v trgovinah z bio-proizvodi. Med 19 vrstami medu je bilo šest nemških in 13 uvoženih. V vzorcih sicer niso našli preseženih vrednosti ostankov pesticidov, toda za kritičnega nemškega kupca, ki pričakuje, da v medu ni niti sledu zdravju škodljivih snovi, je bilo dovolj, da so jih sploh našli. Bilo je sicer verjetno, da bo kak vzorec uvoženega medu, na primer iz Argentine, vseboval cvetni prah gensko spremenjene soje ali da bodo v njem našli strupene pirolizi-

Revija Öko test, namenjena porabnikom

dinske alkaloidne PAs (pri nas jih vsebuje nektar gadovca, boreča, konjske grive in šentjacobovega grinta, ker pa teh rastlin v Sloveniji ni veliko, za naše porabnike ni nobene nevarnosti; op. p.). Toda preseñenje je bilo veliko, ko so v vzorcih nemškega medu oljne ogršãice in v spomladanskem cvetliãnem medu, ki so ga ãebele nabirale v bližini

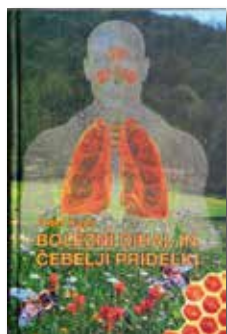
polj cvetoãe oljne ogršãice, našli ostanke tiakloprida. To je neonikotinoid, najpogosteje uporabljen insekticid za uniãevanje škodljivcev v cvetovih te oljnice, oglašujejo pa ga kot neškodljivega za ãebele. Vseboval ga je celo med, deklariran kot »bio«. Preseneãenje pa je bilo še veãje, ko so v zašãitenem kozarcu Nemške ãebelarске zveze našli med, ki je presegel dovoljeno mejo HMF-a. Nemški ãebelarji predvidevajo, da se bo zaradi objave tega ãlanka zmanjšala prodaja medu v trgovinah, poveãala pa pri njih doma. ■

Franc Šivic

Vir: Brockman, G. (2014): Guter Ruf in Gefahr. *Imkerfreund*, št. 12, str. 13.

S KNJIŹNE POLICE

Dr. Peter Kapš: Bolezni dihal in ãebelji pridelki

Novo mesto: Grafika
Tomi, 2014
316 strani
ISBN 978-961-281-357-4

Pod tem naslovom je lani pri založbi Grafika Tomi izšla že tretja knjiga s podroãja apiterapije ãebelarjem dobro znanega avtorja dr. Petra Kapša, upokojenega primarija, specialista

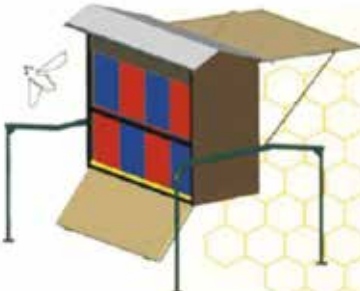
za pljuãne, alergijske in srãne bolezni ter ãebelarja iz Novega mesta. Verjetno se le malokdo med nami zaveda, kakšno bogastvo se skriva v vseh njegovih treh delih in koliko je v njih znanja, ki ga je dr. Kapš pridobil med svojim dolgoletnim delom na razliãnih klinikah v Sloveniji, na Hrvaškem in v Nemãiji ter ob študiju svetovne literature s podroãja apiterapije. Na koncu njegove najnoveše knjige, ki obsega

veã kot 300 strani, je navedenih kar 242 razliãnih virov.

Na zaãetku dobi bralec natanãen vpogled v vse vrste ãebeljih pridelkov, v njihovo sestavo in njihove zdravilne lastnosti, pa tudi v nevarnosti, ki lahko prežijo na ãloveka. Sledijo obširna poglavja o delovanju dihal in najpogostejših boleznih dihalnih organov, ob katerih najdemo tudi navodila, kako si v posameznih primerih obolenj lahko pomagamo z razliãnimi pripravki, narejenimi na podlagi ãebeljih pridelkov. Prav na koncu je še pomemben dodatek o pljuãnem raku, na zadnjih platnicah pa navodila, kako ravnati ob alergijah na ãebelji pik.

Knjiga Bolezni dihal in ãebelji pridelki je izjemno strokovno delo, o kakršnem lahko precej veãji narodi od našega samo sanjajo. Zato bi jo moral v svoji knjižnici imeti vsak slovenski ãebelar, da bi znal svojim strankam pravilno razložit, kako lahko uporabljajo med in druge ãebelje pridelke za lajšanje raznih teŹav. ■

Franc Šivic

”ãebelica na rajžo gre”

Izdelava prevoznih ãebelnjakov
prilagodljiva notranja stena

Anton Cigliã s.p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
telefon: 031 681 589

Čas vnovične krepitve živalnosti čebelje družine

Marko Hrastelj - Ženje, marko.hrastelj@gmail.com

Teme tokratnih mesečnih navodil bodo bolj »čebelarske«, saj bo govor predvsem o biologiji čebelje družine in ukrepih za spodbujanje njenega razvoja. Kljub temu da je del marca še vedno zimski, pa nezadržno podaljševanje dneva in obdobja toplega vremena silijo rastline v rast. Temu pojavu v prvem delu meseca sledita tudi živalnost odraslih čebel in število zaleženih celic; ob koncu meseca pa je družina po živalnosti navadno na minimumu. Če prej nismo opazili brezmatičnih družin, ki so ječe sporočale, da nimajo matice, zdaj lahko opazimo tudi zalegajoče delavke. Po jožefovem (19. marca) se v običajnih letih celo najprevidnejši čebelarji odločijo za pogled v čebeljo družino. Seveda pa čebelar ne sme manjkati na ApiSloveniji v Celju.

Znamenita Lundrova krivulja je bila že velikokrat objavljena. Če jo podrobno pogledamo, opazimo, da se živalnost čebelje družine povečuje do neke točke, ko pa začnejo zimske čebele množično odmirati, se ta znova zmanjša. Tako je živalnost čebelje družine ta mesec zelo podobna tisti konec oktobra. Vnovično povečevanje živalnosti je zelo odvisno od števila odraslih čebel, ki so prezimile, kakovosti matice, pojava boleznin in od drugih okoljskih dejavnikov. Če je januar mesec mirovanja in februar mesec zbujanja iz prezimovanja, je marec mesec razvoja. Temu primerno mora ravnati tudi čebelar, saj čebelam pri njihovem razvoju predvsem ne sme nagajati (zaradi

tega tudi velika previdnost in ustaljena praksa razmeroma poznih pregledov čebelje družine).

Trotovske družine so sicer razmeroma redke pojave, vendar ta zahteva resno in hitro ukrepanje, da posamezne čebele ne umirajo po nepotrebnem in da nimamo težav z zaleženimi neoplojenimi jajčeci in trotovsko zalego. V prvih dneh marca je navadno še zadnja možnost za reševanje takšnih družin. Na lep sončen dan najprej sosednjim družinam zožimo žrela kot ob morebitnem ropu, nato zapremo žrelo trotovskega panja, satje trotovske družine zložimo na kozico, v nakladnih panjih pa kar s panjem odnesemo stran od čebelnjaka in jo ometemo. Koristne delavke, ki ne morejo vstopiti v svoj panj, okrepijo sosednje družine, lažne matice pa ostanejo zunaj.

	Skupina čebeljih družin	Povprečno število celic pokrite zalege po koncu poskusa	Pripadajoči indeksi
1.	Kontrola – spontan razvoj	5.877	100
2.	Odkrivanje celic zimske zaloge cvetličnega medu (0,5–0,8 kg) na vsakih 4–5 dni	9.315	158,5
3.	Simulacija slabe paše – dnevni odmerek 400 g medu, razredčenega v topli vodi v razmerju 2 : 1	7.092	120,7
4.	Simulacija povprečne paše – postopek enak kot pri 3. različici, le da čebelam dodamo 1,5 kg medu	6.246	106,3
5.	Dnevno krmljenje z 200–250 g krmne kaše iz razredčenega medu, cvetnega prahu in tople vode v razmerju 1,2 : 0,6 : 0,6	11.656	198,3

Čebelo na cvetu ive, ki je pomembna marčevska paša

Spodbujevalni ukrepi

Čebelarstva znanost že dolgo časa ponuja nekaj ukrepov za spodbujanje razvoja čebelje družine, marsikdo pa je še vedno prepričan, da čebele same najbolje »vedo«, kako in kaj, zato jih je najbolje prepustiti njihovem naravnemu razvoju. Najpomembnejši za dober razvoj čebelje družine so: živalna družina, dobra matica, obvezna zaloga hrane v panju in (zunanji) vnos v panj. V spodnji tabeli si lahko ogledate rezultate že zelo stare raziskave ruske avtorice Perepelove, ki je leta 1947 prikazala uspešnost čebelarjevih spodbujevalnih ukrepov pri njihovih čebelah (čebelje družine so bile ob začetku poskusa izenačene).

Rezultati tega poskusa govorijo sami zase. Tudi če se na podlagi drugačne tehnologije odločimo, da čebelam spomladi ne bomo dodajali hrane, so ukrepi odpiranja pokritih zalog, obračanja satov in naklad/panjev nekaj povsem običajnega za spodbujanje razvoja čebeljih družin. Prav tako je zanimiva praksa nekaterih prevaževalcev, da čebele zelo kmalu premaknejo na spodbujevalno pašo, npr. na spomladanski resi. Razburjenje zaradi prevoza spodbudi čebele k hitrejšemu razvoju. Ob tem naj opozorim, da odpiranje medenih zalog pred pojavom spomladanskih paš še vedno lahko povzroči rop. Zato medene zaloge vedno odpiramo tako (v takšni obliki), da bo čebelja družina odprta med lahko počistila in pripravila prostor za zaleganje. Tak sat vstavimo proti sredini gnezda, da postane njegov del, ne pa na njegov rob, saj bi čebele tam začele graditi medeno-obnožinski sat ali pa bi to povzročilo skriti rop. Sate s hrano posebej označimo, da hrana pozneje ne bi zašla v med. V tem obdobju jih le redkokdaj umikamo iz panja, predvsem tedaj, kadar moramo pomagati kaki družini, ki je brez obvezne zaloge hrane. Če gre za osamljene primere, te družine označimo, saj navadno slabo gospodarijo z medom.

Načelno je marec mesec, v katerem se pojavijo obdobja topllega vremena, ki omogočajo tudi nekoliko resnejši vpogled v družino. Ta pregled je hiter; v nekaj minutah moramo oceniti moč družine, količino zalege in zalogo hrane, po potrebi pa tudi izvesti kate-rega izmed zgoraj omenjenih ukrepov. Šibkejšim družinam odvezamo robne sate in jih še dodatno stisnemo z izolacijskim materialom. Ko se šibka družina toliko razvije, da napolni zožen prostor, ji ga razširimo. Tudi šibke družine obvezno dodatno označimo, saj jih moramo pozneje večkrat dodatno pregledati ali jim odstraniti matice in pridružiti močnejšim družinam.

Pomembno pa je upoštevati še eno pravilo, ki so ga s poskusi utemeljili ruski znanstveniki. To pravilo se v naših razmerah nanaša na meseca marec in april. *Prvi (štirje DE-sati ali pri nas pet AŽ-satov) sati z medom in cvetnim prahom pripadajo čebelam. Govorimo o t. i. obveznih 7–10 kg zaloge, ki jo kranjska čebela zelo potrebuje in ki se aprila »pretvorijo« v zalego. Če te

zaloge ni, jo moramo obnoviti, čebelja družina pa ne bi smela izgubljati svoje teže. V obdobjih slabega vremena povprečno močna družina porabi pribl. 1 kg hrane na teden.

Če živimo na območju z bogato spomladansko pašo, hrane ne dodajamo, saj obstaja nevarnost, da bi sladkor zašel v med. Pozorno spremljamo vremensko napoved in spremljajo-

če cvetenje rastlin. Čeprav si čebelarji, ki nimajo dobre spomladanske paše, to težko predstavljajo, nekatere spomladanske rastline, kot so spomladanska resa, črni teloh, zvončki, vrba, mrtve koprive na poljih, nekatere sredozemske rastline na Primorskem ipd., dajejo zelo velike količine nektarja in cvetnega prahu. Če so površine teh rastlin velike in vreme ugodno, se lahko donosi začnejo tudi marca. Marsikateri čebelar, ki nima sreče z zgodnjim medenjem, žal, neupravičeno dvomi o t. i. spomladanskem cvetličnem medu ali ga (včasih upravičeno) zamenjuje z medom oljne ogrščice.

Pogled z drugega zornega kota

Na lanskem posvetu v Celju so predavatelji ob predstavitev dobrih praks še posebej opozarjali pred prehodom/mešanjem sladkorja v med. Nekoliko pozneje je naša lokalna veterinarica opozarjala pred stradanjem čebel (ko so te še imele dovolj zalog) zaradi želje čebelarjev, da bi pridelali sortne vrste spomladanskega medu, zaradi česar odvezajo sate s spomladanskim medom. Po tem ukrepu bo verjetno v želji po medu verjetno posegel marsikateri čebelar. Za razliko od svetovne trgovine je v Sloveniji zaradi precejšnjega deleža neposredne prodaje in doseganja boljših cen uveljavljeno sortno poimenovanje, ne pa poimenovanje po barvi medu. S promocijskimi dejavnostmi še spodbujamo povpraševanje po zelo specifičnih vrstah medu, tudi po sortnih spomladanskih. Kaj in koliko je prav, naj se odloči vsak sam. Kdor je zadnje čase obiskal katero izmed predavanj ČZS na temo kakovosti čebeljih pridelkov ve, po kako nevarnem terenu hodi.

Za dodatno pojasnilo še tale razlaga. Zgoraj omenjenih* pet AŽ-satov spomladanskega medu in cvetnega prahu je del pravila »plodišče svetišče«. Dokler obstaja nevarnost lakote, so v panju kot varovalka. Njihov odvzem pred medenjem in med njim je protirojilni ukrep. Pozneje jih uporabimo za narejanje rezervnih družin. V sušnih poletjih so temelj dobre zazimitev in prezimitev z minimalnimi izgubami. ■

Panj ONS na tehtnici, s katero se spremlja donose oziroma izgubo mase panja

Priporočilo čebelarjem v marcu

Mira Jenko Rogelj*, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si

S prebujanjem narave začnejo tudi čebele obiskovati vedno širšo okolico svojega dosega, zato na njihovo zdravje pomembno vplivajo tudi razmere v okolju. Spomladi se začne intenziven promet s čebeljimi družinami: nekateri jih prodajajo, drugi jih solidarno podarjajo čebelarjem, katerih družine so jeseni in pozimi odmrle. Zaradi nevarnosti kužnih bolezni in eksotičnega parazita – malega panjskega hrošča, ki ga v Italiji še niso izkoreninili, je OBVEZNO ZAGOTAVLJANJE SLEDLJIVOSTI VSEH PREMIKOV ČEBEL. Obrazec za premik čebel dobite na spletni strani: www.vf.uni-lj.si/vf/index.php/si/strokovno-delo/ambulance-in-zdravstveno-varstvo/zdravstveno-varstvo-cebel/182-obrazec-promet-s-cebelami.html. Čebelar mora pred vsakim premikom čebel skrbno pregledati vse čebelje družine na stojšču in izpolniti izjavo o zdravstvenem stanju čebel. Za navedbe v izjavi je osebno odgovoren.

Foto: JM

Dva od več kupov v gozdu odvrženega satja na območju UE Kranj, december 2014

Če posumi na katero od posebej nevarnih bolezni, kot so etinioza (povzročitelj mali panjski hrošč), tropileloza (povzročitelj *Tropilaelaps* spp.), huda gniloba čebelje zalege (povzročitelj *Paenibacillus larvae*), pohlevna gniloba čebelje zalege (povzročitelj *Melissococcus plutonius* idr. bakterije), varoza (povzročitelj *Varroa destructor*), pršičavost (povzročitelj *Acarapis woodi*), mora o tem takoj obvestiti veterinarja NVI.

Zdrave čebelje družine je dovoljeno premikati samo s tistih območij, na katerih ni bila ugotovljena bolezen oz. ni postavljen sum bolezni iz Priloge 2 Pravilnika o boleznih živali. Čebelar lahko veterinarsko potrdilo pridobi pri območni veterinarski službi NVI. Ob zavedanju prednosti pri trgovanju s čebeljimi družinami in maticami, saj pri nas za zdaj še ni malega panjskega hrošča, naj vas opozorim na nujnost upoštevanja najpomembnejših previdnostnih načel:

* mag., dr. vet. med., Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani, Nacionalni veterinarski inštitut, enota Kranj

- vsako pošiljko matic in čebeljih družin mora spremljati veterinarsko spričevalo, ki ga izda uradni veterinar MKGP UVHWR;
- v slovenska čebelarstva NE SPREJEMAJTE nikakršne RABLJENE EMBALAŽE, PANJEV ali ČEBELARSKEGA ORODJA IZ TUJINE, namenjenih za pripravo in odpremo čebel ob trgovanju;
- z območij, ki so zaprta oz. ki jih neposredno ogroža mali panjski hrošč, na območje Slovenije NE VNAŠAJTE niti morebitnih ČEBELARSKIH DOBRIN (vosek, med, cvetni prah, propolis, mleček), namenjenih človeškim potrebam in hobijem;
- STROGO JE PREPOVEDANO ODLAGANJE kakršnih koli »čebelarških dobrin« v naravo!

Zavržna neetična dejanja nekaterih posameznikov kljub informacijskim tehnologijam in ozaveščanju kažejo, da še vedno ne pometemo najprej pred svojim pragom. Zahvala za sanacijo »najdbe« na območju UE Kranj gre naključnemu sprehajalcu, ki je vložil prijavo o zavrženi zajetni količini satja iz čebeljih panjev na obronku gozda. Če bi omenjeno »božično darilo« počakalo na prve izletne dni okoliških čebel, bi bilo njihovo zdravstveno stanje zelo ogroženo.

Ob vsaki slabitvi, še posebej pa ob propadu čebeljih družin, je NUJNO ugotoviti VZROK ter ustrezno zaščititi oz. po potrebi uničiti propadli material, v nadaljnjem čebelarjenju pa paziti, da napake ne ponovimo.

- Orodje in panje moramo pred vnovično uporabo temeljito razkužiti, enako pa velja tudi za testne podnice, ki so morebiti čez zimo ostale v panjih.
- Zaradi splošne ozaveščenosti čebelarjev in finančne pomoči za nakup čebelarske opreme je pričakovati, da so v večini panjev nameščene testne podnice za preverjanje števila odpadlih varoj. S štetjem naravno odpadlih varoj ob koncu marca ali v začetku aprila bomo odkrili družine, pri katerih je bila zaradi navzočnosti pokrite zalege učinkovitost zimskega zatiranja slabša, poleg tega pa bomo tako na začetku sezone dobili tudi izhodiščni podatek o napadenosti z varojami.
- Morebiti bi veljalo razmisliti tudi o prijavi na razpis za pridobitev dodatnih sredstev v okviru tehnične pomoči na podlagi uredbe za nakup testnih vložkov za preverjanje napadenosti z varojami in pripomočkov za zatiranje varoj (hlaplilnik, sublimator itd.).

Za odgovore na morebitna vprašanja o varovanju zdravja čebeljih družin v R Sloveniji pokličite pristojnega območnega veterinarja NVI. ■

Odpornost varoj proti zdravilom ter ukrepanje proti malemu panjskemu hrošču?

Vprašani:

V Sloveniji je bilo lani za zatiranje varoj oziroma zdravljenje varoze na razpolago kar nekaj zdravil. Na ČZS nas zanima, ali so veterinarji VF NVI, pristojni za izvajanje zdravstvenega varstva čebel, ugotovili morebitno odpornost varoj proti kateremu od zdravil proti varozi.

Iz Italije poročajo o prvem primeru pojava malega panjskega hrošča (*Aethina tumida*) v Evropi (Kalabrija). Gre za čebeljega parazita, ki je na območju EU eksotičen. Hrošč je endemičen na jugu Afrike, odkrili pa so ga tudi v ZDA, Kanadi in Egiptu. Za uničenje tega škodljivca Italija izvaja vrsto ukrepov, kot so uničenje panjev, nadzor nad premiki znotraj države, spremljanje, opazovanje in dezinfekcija (čebelnjakov, panjev in okolice). Ker se je mali panjski hrošč pojavil tako rekoč pred vrati Slovenije, nas na ČZS zanima, ali je VF NVI, ki je odgovorna za izvajanje zdravstvenega varstva, sprejela kakšne preventivne ukrepe in načrte delovanja, če se bo mali panjski hrošč pojavil tudi v Sloveniji.

Vlado Auguštin,

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

Odgovarjata: prof. dr. Tadej Malovrh, predstojnik NVI, in prof. dr. Andrej Kirbiš, dekan Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani

V letu 2014 veterinarji VF NVI, ki izvajajo zdravstveno varstvo čebel, niso prejeli nobene prijave suma odpornosti varoj proti zdravilom za zdravljenje varoze.

Na VF NVI se zavedamo nevarnosti vnosa malega panjskega hrošča v Slovenijo. Zato zdaj o tem škodljivcu čebel potekajo intenzivna izobraževanja čebelarjev, ki jih izvajajo veterinarji VF NVI, pristojni za zdravstveno varstvo čebel. V sodelovanju z UVHVVR smo pripravili ustrezne ukrepe nadzora, ki jih bomo izvajali v letu 2015. Če bomo na območju Slovenije ugotovili pojav malega panjskega hrošča, bomo ravnali v skladu z zakonodajo, navodili UVHVVR in pristojnih institucij EU.

Bralce vabimo, da nam na naslov uredništva pošljejo svoja vprašanja s področja čebelarstva, mi pa bomo poiskali odgovore nanje.

Uredništvo

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

GSM: 051 / 348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelarski-center.si

Zaščitna oprema za čebelarjenje
Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:
Voščene šatnice AŽ, LR
Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor

Kozarce za med
Pokrovčke s čebeljimi motivi
Stekleničke za propolis
Steklenice raznih oblik in velikosti
Kartonsko in plastično embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

Medovite trajnice

Jožica Golob-Klančič*, trajnice@trajnice.com

Veliko veselje je opazovati čebele pri delu, zato je zelo pomembno, da v bližini čebelnjaka raste čim več medovitih rastlin. Med njimi so zelo hvaležne trajnice, ker se hitro razrastejo, lahko jih umestimo tudi tja, kjer ni dovolj prostora za drevesa, s svojo pritlehno rastjo ne ovirajo leta čebel, ne zasenčujejo in ne zakrivajo pogleda na čebelnjak. Če jih pravilno izberemo, bo njihovo cvetenje razporejeno od zgodnje pomladi do jeseni, hkrati pa s trajnicami lahko poskrbimo za privlačno in barvito okolico čebelnjaka. To ni pomembno samo za tiste čebelarje, ki se ukvarjajo s čebelarskim turizmom, ampak tudi za vse tiste, za katere je delo s čebelami predvsem sprostitiv.

Pomembno je trajnice posaditi tako, da bodo imele čebele med preletom od panjev do cvetja prosto pot. Tako tudi morebitni obiskovalci ne bodo v nevarnosti zaradi pikov.

Trpežne sadike, vzgojene asketsko v lončkih in v navadni vrtni prsti, lahko sadimo v vseh letnih časih, da le zemlja ni zmrznjena in je primer-

Foto: Mojca Rehar Klančič

Kitajski drobnjak (Allium tuberosum) je lahko vključen v okrasni nasad, lahko ga uporabimo tudi kot užitho trajnico. S svojim pozno-poletnim cvetenjem pa tudi nudi pašo čebelam takrat, ko paše v naravi že primanjkuje.

no obdelana. Na prostorih, na katerih ob sajenju ni mogoče zalivanje, je najboljša spomladanska in pozno-poletna saditev, saj je zemlja tedaj topla in dovolj vlažna. V takšnih razmerah se namreč sadike najhitreje vrastejo. Seveda sadimo samo tiste vrste in sorte, ki so dolgožive in ne zahtevajo veliko nege. ■

Foto: Mojca Rehar Klančič

Nasad trajnic je lahko oblikovan tudi velikopotezno in očem dopadljivo. Vanj lahko vključimo veliko medovitih, lahko pa ga tudi oblikujemo iz izključno medovitih trajnic.

* univ. dipl. ing. hortikulture in krajske arhitekture

V članku opisane sadike trajnic gojimo v vrtnariji TRAJNICE GOLOB-KLANČIČ, Vitovlje 18, 5261 Šempas, visoko nad Vipavsko dolino. Čebelarjem jih bomo ponudili tudi na sejmu ApiSlovenija 2015 v Celju. Več o njih lahko izveste na www.trajnice.com. Sodelovali smo tudi pri pripravi spletne podstrani Čebelarske zveze Slovenije o medovitih rastlinah. Za oblikovanje večjih nasadov medovitih trajnic ponujamo tudi načrtovanje.

Miha Kunstelj, s. p.
GSM: +386 (0)31 352 797
e-pošta: jm-kunstelj@amis.net

inž. Jože Kunstelj, s.p.
GSM: +386 (0)31 893 276
e-pošta: jmkunstelj@amis.net

Zavrta 41
1234 Mengeš SLOVENIA
Tel./Faks: +386 (0)1 723 80 27
www.jm-kunstelj.com

Čebelarstvo društvo Zagorje 1978-2014 (II. del)

Marjan Skok, margareta.skok@gmail.com

Medsebojna pomoč

Iz obdobja tesnega sodelovanja se živo spominjam zlasti enega dogodka. Leta 1990 so Slovenijo prizadele velike poplave. Voda je zalila vso Slovenijo, največ škode pa je povzročila v savinjskem porečju, in to od izvira Savinje do izliva te reke v Savo. Podivjane vode so uničile precej kilometrov cest, mostov, hiše pa so zalivale tako hitro, da ljudje iz njih niso imeli časa reševati strojev in opreme.

Že dan pozneje je Jožica Pečnik poklicala Jožeta in ga vprašala, ali potrebujemo kakšno pomoč. Pri nas podivjana reka Medija je kot po navadi poplavlila nesrečno podjetje Svea Zagorje in nekaj objektov ob svoji strugi, a večje škode na srečo ni bilo. Jože se je Jožici zahvalil za pripravljenost na pomoč ter ji priporočil Zgornjo Savinjsko dolino. Jožica je takoj organizirala zbiranje pomoči za poplavlence in se že čez nekaj dni s polnim tovornjakom zbrane opreme, strojev in tekstila pripeljala na mejni prehod Holmec, da bi vse to prepeljala k poplavlencem. Na meji so cariniki nemočno gledali tovornjak in spraševali v Ljubljano, Jožica pa je čakanje odločno prekinila in odpeljala tovornjak v Mozirje. Tam je zbrano pomoč razdelila poplavlencem in jih s tem zelo razveselila.

Po tej akciji je še naprej zbirala denar za poplavljenе čebelarje. Pri Mizarstvu Krže na Vrhniki je naročila sto panjev ter jih – zložene v dolgo naklado na trgu v Laškem – na podlagi skrbno pripravljene seznama razdelila oškodovanim čebelarjem. Slovensna razdelitev panjev je potekala ob navzočnosti župana Občine Laško, predstavnikov ČZDS in čebelarjev iz ČD Šmihel, Laško in Zagorje.

Graditev Čebelarskega centra Slovenije

Zgraditev Čebelarskega centra Slovenije je brez dvoma največji uspeh ČZS oz. njene predhodnice ČZDS. Čeprav Jože ni bil član gradbenega odbora, se je ves čas živo zanimal za potek graditve. Ker sem bil sam član gradbenega odbora, sem mu lahko sproti poročal o napredovanju graditve. Kadar je bila potrebna naša pomoč, smo delo, ki nam je bilo dodeljeno, zelo dobro opravili. Skupne akcije smo se udeležili dvakrat in obakrat smo veliko naredili. K uspešnosti naše akcije so brez dvoma pripomogle izkušnje, pridobljene ob graditvi našega doma, in dobro načrtovanje dela.

V društvu smo se tudi odločili, da bomo pod stavbo čebelarskega centra postavili starinski čebelnjak, zato smo za ta namen zbrali kar precej denarja. Ker pa je gradbenemu odboru primanjkovalo denarja za končanje centra, smo zagorski čebelarji sklenili, da zbrana sredstva v vrednosti milijon tolarjev podarimo gradbenemu odboru kot pomoč za poplačilo odprtih računov. V zahvalo za to je gradbeni odbor na naš predlog prostor pred dvorano Antona Janše imenoval Zagorjanka.

Povezava našega društva s čebelarskim društvom Kemnath na Bavarskem

Inženir Franc Ekart, doma iz okolice Ptuja, je kot mlad strojni tehnik odšel v Nemčijo za boljšim zaslužkom. Tam je sprva kot preprost delavec ob delu študiral in se dobro naučil nemščine, potem pa uspešno končal študij in diplomiral iz gradbeništva. Kmalu je postal vodja gradbišča v Nemčiji. Med tem

Foto: Marjan Skok

Zagorski čebelarji na delovni akciji urejanja oklice ČCS

Foto: MB

Valvasorjeva čebelarska učna pot in novi učni čebelnjak

Foto: MB

10. Čebelarški praznik v Izlakah

se je poročil, si ustvaril družino in se končno ustalil v mestu Kemnath na Bavarskem. Kmalu se je včlanil tudi v tamkajšnje čebelarско društvo. Ker je bilo društvo tedaj precej nedejavno, se je osebno zelo potrudil, da je znova zaživelo. Postal je tudi njegov predsednik in napisal kroniko.

Jožeta Smrkolja je spoznal v Vidrgi, kjer je g. Ekart z ženo preživil krajše počitnice. Srečala sta se na pobudo našega čebelarja Vidrgarja, a količkor poznam Jožeta, sta kmalu našla skupni jezik. Ni trajalo dolgo, ko smo zagorski čebelarji izvedeli, da bomo obiskali nemške kraje na Bavarskem in čebelarje iz čebelarških društev Eschenbach in Kemnath. In res! Po celodnevni vožnji smo prispeli v Kemnath, ki leži 240 km severno od Münchna. Ko smo se nastanili v katoliškem domu za družine, so nas slovesno pozdravili tamkajšnji čebelarji, predstavniki mesta z županom na čelu ter predstavniki vodstva tamkajšnje lokalne čebelarške zveze. Po pozdravnih nagovorih, zdravicah in izmenjavi priložnostnih daril smo večerjali in se kmalu utrujeni odpravili spat. Drugi dan smo si pod vodstvom g. Ekarta z avtobusom ogledali tamkajšnje pokrajino, ki me je spominjala na Dolenjsko. Sredi dneva nas je v protokolarni dvorani mestne hiše sprejel župan Eschenbacha. Njegovo prvo vprašanje je bilo, kje je naš župan. Nato nam je predstavil zgodovino mesta in najznamenitejše stvari v mestu in okolici. Po sprejemu pri županu smo se odpeljali k društvenemu čebelnjaku, kjer smo se ob dobri hrani in pijači do večera družili s tamkajšnjimi čebelarji. Ogledali smo si tudi čebelarški dom z učilnico za mlade čebelarje. Med pogovorom z njimi me je zelo presenetilo, ko so mi povedali, da je veliko njihovih čebelarjev obiskalo kongres Apimondie v Ljubljani in da so vsi izjemno pohvalili njegovo organizacijo. Starejši zagorski čebelarji se še dandanes radi spominjamo doživetij na tej ekskurziji.

Kmalu potem so nas obiskali nemški čebelarji. Pod Ekartovim vodstvom so si v Sloveniji ogledali veliko njenih znamenitosti, obiskali so Čebelarški center na Lukovici in si ogledali naš čebelarški

dom na Izlakah. Zadnji večer smo njihov obisk sklenili s skupno večerjo v gostišču Pri Vidrgarju. Bili so navdušeni nad Slovenijo, zato se pogosto vračajo v manjših skupinah.

Pri naslednjem obisku je nemške čebelarje sprejel tudi naš župan in sprejel predlog župana Kemnatha za razširitev sodelovanja na raven občin. Pozneje je bila podpisana listina o pobratenju med občinama, vezi med njima pa se vse do zdaj še niso pretrgale. Čebelarji smo še posebej ponosni na to, da smo bili pobudniki te povezave prav mi.

Naš predsednik postane Jože Smrkolj

Ko se je Dušan Kolenc leta 2004 odločil, da bo zaradi starosti odstopil s položaja predsednika društva, Jože Smrkolj spet ni hotel kandidirati, češ da naj bo predsednik nekdo drug, on pa mu bo pomagal. S tem pa se zagorski čebelarji nismo več strinjali, saj smo želeli, da predsednik postane tisti, ki tudi v resnici vodi društvo. Nekako sočasno se je Jože odločil, da se bo odpovedal direktorskemu položaju v podjetju ETI in se upokojil. Končno se je Jože vdal in prevzel položaj, ki bi ga bil moral zaradi svoje dejavnosti zasesti že zdavnaj. Ker je imel odtlej za čebelarstvo tudi več časa, je bilo to seveda vidno tudi v njegovi še večji angažiranosti.

Nadaljevanje urejanja našega doma in okolice

Naš dom že vrsto let uspešno uporabljamo tako čebelarji kot tudi naš najemnik. Najemnik je kreditiral zgraditev podaljška našega objekta za jedilnico in teraso okrog nje. S tem se je naš dom še polepšal, sam pa je občutno povečal svoj poslovni prostor, saj je gostinski lokal zanj zelo pomemben. V njem je lahko več gostov, pa tudi njihovo počutje je boljše.

Čebelarji smo se odločili, da uredimo tudi podstrežje doma, v katerem bo prostor za majhno knjižnico. Na podlagi Jožetove sugestije smo se odločili spremeniti in polepšati tudi okolico doma. Poleg tega, da je naše parkirišče postalo premajhno, se je zelo zarasla tudi parcela nad njim. Kot doslej smo tudi ta dela po večini opravili prostovoljno. Najprej smo od lastnice zemljišča Marije Gradišek iz Kolvrata pod razvalinami Medijskega gradu odkupili približno 7000 m² veliko zemljišče in ga očistili. Očistili smo tudi breg pod cesto, ki povezuje Izlake z gradom, na koncu pa še ne odkupljen del površine pod gradom, seveda z dovoljenjem lastnice. Tako očiščena površina med našim domom in grajskim kompleksom je postala veliko lepša, kot je bila prej.

Potem smo se lotili ureditve Valvasorjeve čebelarške učne poti in postavitev novega učnega čebelnjaka. Za zasnovo čebelarške učne poti smo najeli diplomiranega inženirja hortikulture Saša Taškarja iz Zagorja, ki izdelal projekt, nadziral urejanje poti ter

Foto: MB

Jožef Smrkolj med zaslužnimi prostovoljci leta 2014 v Državnem svetu RS

vodil zasaditev rastlin. Izdelavo projekta in nadzor je opravil zavzeto in brezplačno. Table ob poti smo zasnovali in postavili sami. Ves prostor smo uredili razmeroma hitro in z zelo majhnimi stroški. Pri tem naj omenim, da so naš projekt popolnoma neupravičeno izločili iz sofinanciranja zasavskega LAS-a s pojasnilom, da nima pomena za celotno Zasavje.

Leto po končani ureditvi učne poti smo ugotovili, da kljub vsemu manjka nekaj, kar bi še bolj pritegnilo obiskovalce na sprehod in ogled. Jože je poiskal znanega oblikovalca Staneta Ocepka iz Litije in se z njim dogovoril za postavitev mogočne skulpture. Stane je Jožetu predlagal, naj poišče velik hrast, iz katerega bi lahko izdelal skulpturo. Jože je Žvaruljah našel velikanski hrast s premerom debla 1,35 m in

Stane je bil z njim zelo zadovoljen. Hrast nam je podaril lastnik Franc Vodlan. Sam posek in spravilo sta bila poseben podvig, saj je obstajalo veliko tveganje, da se ne bi zgodila kakšna nesreča. Stane je izdelal tri različice skulpture, UO društva pa je skoraj soglasno izbral izvedbo, kakršna zdaj označuje začetek in konec Valvasorjeve čebelarke učne poti.

Za svoje delo je Jože 5. decembra 2014 v dvorani slovenskega parlamenta prejel plaketo Državnege sveta RS za delo na področju prostovoljstva. To priznanje je Jože proslavil skupaj z vodstvom ČZS, ki je na ta dan ob istem času prejelo visoko priznanje predsednika RS g. Boruta Pahorja, in velikim številom zagorskih čebelarjev v gostišču Čebelica v Čebelarstvu Slovenije.

Sklep

Ta zapis o delu in uspehih predsednika društva Jožeta Smrkolja pravzaprav ni nastal za objavo, kljub temu da je bilo v 36 letih njegovega delovanja v vodstvu društva v resnici narejenega še več, kot sem lahko prestavil v tem kratkem zapisu. Morda bomo ob stoletnici našega društva leta 2019 izdali društveno kroniko, v katero bomo lahko vključili tudi ta zapis. Izkušnja pravi, da tisto, kar je zapisano, ne utone v pozabo. Seveda pa noben zapis ni popoln, tako da mu je vedno mogoče še kaj dodati, a tisto, kar ni zapisano, hitro pozabimo. O tem nas uči že novejša zgodovina, kaj šele starejša. ■

ODMEVI

Kdo nas zavaja? (II. del)

Ugotavljam, da je odgovor VF NVI na vprašanja iz mojega članka »Kdo nas zavaja«, objavljenega v Slovenskem čebelarju, št. 1/2015, str. 19, nezadosten, birokratski in ponižujoč za čebelarje. Razkriva nam neodgovoren in nestrokovni pristop predstavnikov VF NVI, ki jim je – tako je moje mnenje na podlagi njihovega odgovora – za slovenske čebele malo mar. Zakaj? Zato, ker se VF NVI požvižga na priporočila Evropske delovne skupine za alternativno zatiranje varoj po metodi pokapanja in namesto tega uvaja neko svojo, višjo koncentracijo oksalne kisline. Poleg tega VF NVI ne prevzema nikakršne odgovornosti za tveganje morebitne povečane umrljivosti čebel zaradi previsoke koncentracije oksalne kisline za zatiranje varoj po metodi pokapanja, temveč vso odgovornost preprosto prevali na čebelarje.

Na moje vprašanje, zakaj koncentracija, ki jo za Srednjo Evropo priporoča Evropska delovna skupina za alternativno zatiranje varoj po metodi pokapanja in ki jo slovenski čebelarji uporabljajo že vrsto let,

nenadoma ni več dobra, so odgovorili samo posredno. Njihov odgovor razumem, kot da do zdaj uporabljana koncentracija ni dobra, zato uvajajo višjo koncentracijo oksalne kisline, čebelarji pa bodo povedali, če bo kaj narobe.

V opravičilo navajajo, »da je v Sloveniji v uporabi drugo leto zapored in do tega trenutka veterinarska služba VF NVI ni prejela nobene prijave neželenega učinka zdravljenja, prav tako pa ni bila podana tovrstna prijava na JAZMP«. Trdim, da opazovanj čebelarjev ni mogoče primerjati z znanstvenoraziskovalnim pristopom strokovnih institucij, saj te razpolagajo tako z ustreznim strokovnim kadrom kot s finančnimi sredstvi za izvajanje verodostojnih primerjalnih testov. Takšne raziskave so npr. pred 15 leti v Švici izvajali strokovnjaki »Zentrum für Bienenforschung, Liebefeld-Bern«, na podlagi njihovih ugotovitev pa je Delovna skupina za varoje v EU za Srednjo Evropo priporočila koncentracijo 35 g oksaldihidrata v 1 litru sladkorne raztopine (1 : 1).

Ne vemo, ali je VF NVI upošteval priporočila, da mora praviloma proizvajalec na podlagi rezultatov svojih preizkusov dokazati učinkovitost priporočene koncentracije, pa tudi to, ali jo čebele prenašajo. Na podlagi članka »Zimsko zatiranje varoj z zdravilom API-Bioksal« avtorice Alenke Jurič, dr. vet. med., objavljenem v Slovenskem čebelarju, št. 10/2014, stran 328–329, sklepam, da so klinične preizkuse API-Bioksala opravljali italijanski strokovnjaki, verjetno v Italiji, tamkajšnje podnebje pa drugačno kot podnebje v Sloveniji. Zato od VF NVI pričakujemo pojasnilo, kje in kdaj so bili taki preizkusi opravljeni v Sloveniji ter kdo in kako jih je opravil.

Iz odgovora sklepam, da VF NVI ni sposoben sam izvajati primerjalnih testov, zato se opira na mnenja čebelarjev s terena, ta pa so in bodo v tem primeru neverodostojna. Kako naj čebelar ugotavlja večjo ali manjšo smrtnost posameznih čebel zaradi delovanja oksalne kisline, če za tako ugotavljanje ni niti usposobljen niti poklican. Prav zato je zame nerazumljivo, da se strokovnjaki VF NVI ne povežejo z ustreznimi strokovnjaki, ki so primerjalne teste učinkovitosti uničenja varoj in delovanja na čebele na območju Srednje Evrope izvajali že v letih 1999–2000, problematiko pa še vedno stalno spremljajo.

Obveznost sporočanja veterinarja ali drugega uporabnika zdravila JAZMP-u, če zdravilo ni učinkovito ali ima neželene učinke, je tako rekoč uzakonjena. Velja pa po mojem mnenju za sredstva, ki so bila v Sloveniji preizkušena. Ker sredstvo API-Bioksal za zatiranje varoj po metodi pokapanja v Sloveniji ni bilo preizkušeno, se VF NVI preprosto skriva za navodilom, »... češ, uporabljajte to in to, če boste ugotovili, da vam čebele umirajo, pa bomo spremenili koncentracijo«. Institucija, ki jo v tem primeru zastopajo avtorji dvomljive odločitve, s tem izgublja tudi svojo verodostojnost.

Po mojem mnenju je ne dovolj argumentirana odločitev VF NVI o uporabi nepreizkušene sredstva API-Bioksal, ki vsebuje po mojem prepričanju za območje Slovenije previsoko koncentracijo oksalne kisline, zaradi katere lahko po nepotrebnem trpijo čebelje družine, ponižujoča za slovenske čebelarje.

Kaj pa se vmešavam ...

V lanskim 11. št. Slovenskega čebelarja sem na strani 365 prebral poziv vsem čebelarjem, ki v svoji bližini opazijo neregistriran čebelnjak, naj lastnika opozorijo na nujnost registracije. Tako sem se res odpravil do čebelarja, ki ima nekaj sto metrov proč štiri panje, čebelnjaka pa nima registriranega. Ko sem mu omenil, kako in kaj, mi je odgovoril, da »on pa ni mona, da bi registriral, saj imaš potem ves čas inšpekcijo in davčno na grbi«. Ko mu razložim,

Kritika ni namenjena uvoznikom oz. trgovcem, ki so v tem primeru ravnali v skladu s predpisi. Kritika je namenjena VF NVI, ki se je odločil za nepotrebno tveganje. Breme tveganja pa nosijo slovenski čebelarji.

Predlogi:

1. Ker predstavniki VF NVI trmasto zagovarjajo nestrokovno in birokratsko odločitev in pri tem ne upoštevajo priporočil strokovnjakov, kakšno koncentracijo oksalne kisline za zatiranje varoj po metodi pokapanja uporabljati v Srednji Evropi, in ker ne upoštevajo interesov slovenskih čebelarjev, ki želijo svojim čebelam samo najboljše, je treba s tem problemom prek medijev seznaniti širšo javnost.
2. Dokler ne bo drugačnih, znanstveno dokazanih ugotovitev glede koncentracije oksalne kisline za zatiranje varoj po metodi pokapanja, zahtevamo, da je treba za Slovenijo preskrbeti oksalno kislino v koncentraciji, kot jo je za Srednjo Evropo priporočila Delovna skupina pri EU, to je 35 g oksaldihidrata v 1 litru sladkorne raztopine (1 : 1).
3. Določiti je treba institucijo, ki se bo povezala z Evropsko delovno skupino za alternativno zatiranje varoj, tako da bo lahko dala verodostojna priporočila za zatiranje teh zajedavcev na območju Slovenije.

V ČD Kranjska Gora uporabljamo za zimsko zatiranje varoj oksalno kislino po metodi pokapanja, in sicer v koncentraciji, kot je priporočena za Srednjo Evropo. Zatiranje izvajamo v tistih čebeljih družinah, v katerih je to potrebno, do zdaj pa smo ga izvedli že v več tisoč čebeljih družinah. Zatiranje varoj je uspešno, to pa ugotavljamo na podlagi primerjave odpada varoj, ki je posledica zatiranja z oksalno kislino, in diagnoz, opravljenih maja (naravni odpad varoj) naslednjega leta. Doslej nismo izvajali nikakršnih primerjalnih testov uporabe različnih koncentracij, saj smo se zanašali na opravljene teste in analize znanstvenikov, ki so oblikovali priporočilo o tem, kakšno koncentracijo oksalne kisline uporabiti v Srednji Evropi.

Milan Meglič

da me do zdaj še niti enkrat ni obiskala nobena inšpekcija in nobena davčna, me je »potolažil«, da bo že kdaj kakšna prijava, potem bom pa videl. Ko sem mu omenil, da na tak način lahko tudi jaz poskrbim za njegovo prijavo, sem dobil pomenljiv odgovor: »Samo tiho bodi, ker PIPS še delajo, veš.«

No, tako, prav mi je, kaj se pa vmešavam. Pri nas je zakonodaja napisana tako, da štiti prevarante, lopove, zločince, kriminalce ... in tepe poštene. Če

bi ga morda res prijavil kakšni inšpekciji, bi mene bolj popisali kot njega. Če ga prijavi kdor koli drug, lahko možakar kupi insekticid in poškropi moje panje. Policija bo primer sicer obravnavala, a tako dejanje je težko dokazati (če ga ne zasačim neposredno pri delu – pa še takrat ga ne smem zagrabiti in zadržati do prihoda policije, ampak ga lahko samo pozovem, naj počaka na policijo. In lahko si mislim, da bo res čakal ...). In bom brez čebel. Torej je bolje, da se ne

vmešavam nikamor več. In če se po naključju najde kakšna nadloga, bo najbolje ravnati tako kot omenjeni možakar: v Bosno po zdravila ... Kaj pa mu kdo more? Nihče ničesar. Na koncu koncev mu gre bolje kot registriranim čebelarjem. In dokler se ne bo spremenila zakonodaja, so taki pozivi samo nepotrebno odžiranje prostora v čebelarškem glasilu ...

*S.S., čebelar s Primorske
(podatke hranimo v uredništvu)*

ČEBELARSKI TURIZEM

Čebelarji v Makedoniji (I. del)

Dolgo sem se odločala, ali naj napišem, kako je bilo na izletu po Makedoniji, ali naj bom raje tiho. Kot lani sem kolegom tudi tokrat že na avtobusu rekla: »Gremo na izlet, imejte se 'fajn' in ne skrbite, če boste kaj preslišali – bom jaz poslušala in si zapisala, ko pa se vrnemo, bom za Slovenskega čebelarja napisala članek, tako da boste prebrali, kaj vse smo videli.« Seveda so bili s tem vsi zadovoljni.

Nedolgo preden smo se odpravili na pot, sem v našem glasilu prebrala članek o izletu nekega društva, v katerem so napisali: »Bilo je čudovito. Lepo so nas sprejeli, vse so nam razkazali, nas čudovito pogostili, dobro smo jedli in pili in prekrasno smo se imeli.« Moj komentar: Je tak članek sploh za objavo v našem strokovnem glasilu? Komaj! Pa kdo lahko napiše nekaj takega za revijo, katere osrednji namen je izobraževanje! Niti v sanjah si nisem mislila, da se kaj takega lahko zgodi tudi meni! Prepotovali smo celotno nekdanjo državo, dodali še Albanijo, a ko sem se vrnila domov, sem imela občutek, da tudi sama kaj več kot to nimam napisati.

Čas je mineval. Obljuba je obljuba, ni mi dalo miru. Kar naprej sem v glavi premlevala, kaj smo v resnici videli in slišali. Je bil čas, ki smo ga preživeli na petdnevem popotovanju, res tako stran vržen? Je bila Makedonija poleg tega, da smo se vozili neskončno število kilometrov, zame res tako razočaranje?

Počasi se mi je začelo svetiti. Motim se. Morda s čebelarškega stališča, z vidika novosti ali načina čebelarjenja Makedonija res ni bila videti biser, pa ne zato, ker to ni, temveč zato, ker sem videla in spoznala že toliko različic čebelarjenja, da je na ta seznam že težko dodati kaj novega. In prvič v življenju sem v celoti razumela rek: »Zaradi drevs ne vidiš gozda.« V resnici je bilo toliko vsega, da sem potrebovala čas za prepoznanje bistva. Makedonija ima svojo kulturo, svojo zgodovino. Ima preteklost, sedanost in prihodnost. Kakršna koli že je, je pestra. Ima pa tudi čebelarstvo, ki po ničemer ne zaostaja za našim.

Naš prvi postanek je bil v Kumanovu. Vozili smo se vso noč, saj Makedonija res ni za prvim vogalom. In čeprav smo bili še zgodnji, nas je že čakala številna delegacija. Predsednik tamkajšnjega društva g. Branko Tasovski nas je odpeljal v srednjo kmetijsko šolo, v kateri izobražujejo mlade za več vrst s kmetijstvom povezanih poklicev, od pekov, veterinarjev do tehnikov kmetijske pridelave ..., skratka, ni da ni, kot se je izrazil. Poklic čebelar je le eden izmed njih. Šola ima 30 ha zemlje, ki jo obdelujejo in se s tem financirajo, čebelarstvo pa je izbirni predmet. Kljub temu da čebele pikajo, je to eden izmed najbolj priljubljenih predmetov, tako da se dijaki po vrnitvi na svoje domove poleg drugih kmetijskih dejavnosti zelo pogosto odločijo še za čebele. Vsaj za nekaj panjev, torej za približno 30, kolikor jih ima povprečen makedonski čebelar, saj se mu z manjšim številom ne splača delati. Iz tega povprečja so izvzeti veliki poklicni čebelarji, saj so ti, tako kot pri nas, poglavje zase.

Učitelj praktičnega pouka je nekdanji poklicni čebelar, ki je pred leti postal alergičen na čebelji pik. Skoraj deset let ni čebelaril, čeprav si je tega želel. Potem je šel na alergološko testiranje, ga dobro preстал in se zaposlil kot učitelj čebelarstva. Zdaj dobro

Skupinska slika pred srednjo kmetijsko šolo v Kumanovu

Foto: Marija Sivec

Samostan sv. Jovana Bigorskega

prenaša čebelje pike, po mnenju g. Tasovskega pa dijakom dobro prenaša tudi svoje znanje. Šola ima po večini LR- in DB-panje, saj skoraj vsi čebelarji v Makedoniji čebelarijo v teh dveh tipih panjev. Dijake naučijo vsega, kar mora znati čebelar: vse posege v panj, točenje medu, pobiranje propolisa in cvetnega prahu, vzrejo matic in pridobivanje matičnega mlečka.

In katero je prvo vprašanje, ki ga slovenski čebelar zastavi kateremu koli tujemu čebelarju? Seveda: »Kako zdravite čebele proti varji?« Tudi v Makedoniji je bil odgovor tak kot povsod drugod, saj so nam pošteno povedali: poleti in jeseni amitraz, pozimi pa oksalna kislina (to smo slišali že na Češkem, Slovaškem, Madžarskem, v Ukrajini, Romuniji, Bolgariji ..., skratka v državah, ki so Evropi veselo prodajale med, medtem ko smo se srednje- in zahodnoevropski čebelarji bojevali za obstoj čebel!).

Seveda imajo v svojih vrstah tudi ekološko usmerjene čebelarje, ki čebele zdravijo s kislinami. Makedonci so nam povedali, da pri njih uporaba mravljinčne kisline, žal, največkrat sploh ni mogoča. Poleti, ko je čas za zatiranje, se temperature dvignejo tudi do 40 °C, pri tej temperaturi pa kislina izhlapi tako hitro, da čebeljo družino dobesedno zažge. Zato so sklenili kompromis: ob takšnih razmerah lahko tudi ekološki čebelarji uporabijo amitraz. Pogoji so znani: v panjih ni medu, ni mediščnega satja, ni pretiravanja s količinami zdravil.

Kot vse okoliške države je tudi Makedonija letos brez medu. Zima je bila topla, čebele so porabile veliko hrane, skoraj vso zimo je bila v družinah zalega, spomladi pa je bilo v njih velikansko število varoj (vam je to kaj znano?). Na srečo dobijo vsi čebelarji, ki imajo več kot 30 panjev in KMG-mid, državno podporo v vrednosti (preračunano) 10 evrov na panj, tako da bodo s tem zneskom lahko poplačali stroške za sladkor in zdravila ter svoje čebele kolikor toliko normalno zazimili.

Najpogosteje točijo cvetlični med. V okolici raste tudi zelo veliko akacijevih dreves. Žal, med cvetenjem akacije vedno dežuje, tako da od nje ni niti kaplje medu – niti enkrat na deset let ne. Kolikor je je, jo iztočijo skupaj s cvetličnim. Kakršna koli že je kupna moč Makedoncev, kilogram tamkajšnjega medu prodajajo po pet evrov.

Makedonija je po površini nekoliko večja od Slovenije (26.000 km² : 20.000 km²) in ima približno enako število prebivalcev, okrog dva milijona. Točno število čebelarjev ni znano, saj so evidentirani samo tisti, ki prejemajo subvencije, teh pa je približno 10.000.

Makedonci so zelo ponosni na svojo makedonsko čebelo *Apis mellifera macedonica*. Mi smo trdili, da je to ekotip kranjske sivke, pa nočejo niti slišati o tem. Nekatere imajo en rumen obroček, druge dva, tretje pa nobenega. To jih prav nič ne moti, saj trdijo, da je taka že od nekdaj in da se ne bodo spopadali z mlino na veter. Zanje je pomembno, da je mirna, da pozno roji in da je dobra medarica, barva obročkov na zadkih pa je zanje drugotnega pomena.

Tako kot pri nas so tudi v Makedoniji veterinarji, ki se ukvarjajo samo s čebelami. Po večini so odgovorni za registracijo, saj so čebelarji na terenu navadno samozadostni, tako da celo za hudo gnilobo, ki je je sicer zelo malo, poskrbijo sami. Čebelarji so izjemno ponosni na svoj ugled. Tiste, ki od čebel samo jemljejo, ničesar pa jim ne bi dali, imenujejo medarji, to pa je huda žaljivka.

Po slovenskem vzoru bi radi izobrazili čebelarške mojstre. Imajo enak problem kot mi – mojster je obrtniški poklic, zato spada v okvir obrtne zbornice, tega pa nočejo. Zato so se domislili svojevrstne rešitve. Čebelarstvo bo ostalo kmečki poklic, naš naziv »mojster« pa bodo zamenjali z nazivom »specialist«. Tako bo denar čebelarjev, namenjen za njihovo izobraževanje, ostal v kmetijstvu, ki krvavo potrebuje vsak »dénar«, kot se imenuje makedonska valuta. (se nadaljuje)

Marija Sivec

**DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKÉ OPREME,
MD OPREMA**

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 ur
tel.: 05 973 05 36
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

*Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.*

Čebelarska strokovna ekskurzija v Medžimurje

Cilj tokratne strokovne ekskurzije ČD Skaručna in ČD Tacen je bil obisk stanovskih kolegov v Medžimurju, združenih v ČD Agacija. Ker je bilo število prijavljenih na ekskurzijo tokrat izjemno veliko, smo morali naročiti še dodatni mali avtobus. Pot nas je vodila proti Ptuj, Ormožu, mejnemu prehodu Središče ob Dravi vse do Čakovca. Območje je po večini poljedelsko, prostrane njive koruze in buč ter prostrani gozdovi akacije pa so nam povedali, da je tam doma bučno olje in da so razmere ugodne tudi za čebelarje, še posebej za pašo na akaciji.

Že na mejnem prehodu nas je pričakal naš gostitelj g. Vito Mlinarac. Čeprav živi v Ljubljani in je član ČD Tacen, se redno vrača v svoje rojstno mesto, kjer skupaj s sestro Tatjano Šardi oskrbujeta približno 200 čebeljih družin. Njegova sestra je skupaj z družino v vasi Črečan obnovila starejšo kmetijo ter jo preuredila za potrebe čebelarjenja in v majhen čebelarski muzej. Tam so nas pričakali gostoljubni člani družin Mlinarac in Šardi skupaj s prijatelji. Dobrodošlico so nam zaželeli ga. Šardi, predstavnica Turističnega društva Nedelišče ga. Ivanka Novak in predsednik ČD Agacija g. Branko Lipič, ki se je sprejema udeležil skupaj s tajnikom društva g. Ivanom Šoparjem in predstavnikom HPS-a g. Željkom Trupkovičem. Na kratko so nam opisali, kako skušajo oživiti turistično dejavnost na svojem območju, značilnosti pokrajine in način čebelarjenja.

Po ogledu in kratkem počitku nas je pot vodila v Čakovac. Tam smo se ustavili v Medžimurskem muzeju, ki domuje v prostorih nekdanjega gradu Zrinskih. V njem so razstavljene bogate arheološke, etnografske in kulturno-zgodovinske zbirke. V nadaljevanju poti proti mestecu Prelog smo si ogledali še drugi

Foto: Franc Gosar

Udeleženci strokovne ekskurzije na posestvu g. Tatjane Šardi

čebelnjak g. Mlinarca ter izmenjali nekaj izkušenj, saj tem za pogovor med čebelarji nikoli ne zmanjka.

Nato smo si v mestu Prelog ogledali zanimivo cerkev sv. Jakoba in mestni muzej Croata. Pot nas je nato vodila ob reki Dravi, kjer smo si ogledali akumulacijsko jezero Dubrava. Naslednja postaja je bil obisk kozje farme družine Zadravec v Oporovcu. Družina Zadravec se preživlja izključno z ekološko kozjerejo, s pridelavo sirov in drugih izdelkov iz kozjega mleka.

Nekoliko utrujeni smo se napotili še v vasico Otok. Tam smo najprej obiskali domačega čebelarja g. Franja Beliča, ki nam je predstavil svoje čebelarstvo. Svoje potepanje po Medžimurju, prijazni pokrajini s prijaznimi ljudmi, stisnjenimi med Muro in Dravo, pa smo sklenili v restavraciji Prepelica. Ob poznem kosilu in spremljavi tamburaškega ansambla smo skupaj z našimi prijatelji pomodrovali o čebelarstvih problemih, ki nas skrbijo in se ne ozirajo na meje. Dobre volje in polni novih vtisov smo se pozno zvečer vrnili na naše domove.

Franc Gosar

Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
Ponedeljek-petek
8:00-12:00 13:00-18:00
Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imajte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.
- Po želji izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.
- Obdelava voska možna skozi celo leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

durch die Austria Bio Garantie kontrollierter Betrieb

Kakšno veselje je, ko opazuješ letanje čebelic

Foto: Katja Nakrest

Franc Peterka čebelarji predvsem s srcem.

Življenjska pot Franca Peterke se je začela leta 1934 v Prelogu pri Domžalah. »Prav pred nedavnim sem dopolnil 81 let,« je povedal že na začetku in se navihano nasmehnil. In zakaj so prav čebele tiste, ki so zaznamovale življenja g. Peterke? »Najbolj me pri čebelah vedno znova navduši njihov letanje. Iz panja na pot in spet nazaj v panj. Lahko bi jih opazoval ure in ure,« odgovarja.

Bili so dobri časi in bili so hudi časi

G. Peterka se je rodil kot prvi otrok v družini. Šolo je začel obiskovati pred vojno, med vojno so šolo požgali in po koncu vojne so se otroci šolali kar na prostem, pod hruško. Po končani osnovni šoli se je izučil za mizarja, nato pa je šel k vojakom. Po odsluženem vojaškem roku se je zaposlil v Mlinostroju v Domžalah, se odpravil v Nemčijo, se vrnil in zaposlil kot mizar, nato je delal v Belinki, do upokojitve pa v Izolirki. Z ženo Franciško sta si ustvarila družino, imata sina in hčerko.

Zanimanje za čebele že v otroštvu

Franca Peterko so čebele zanimale že v otroških letih, saj jih je imel možnost opazovati na domačiji svoje mame, kjer je čebelaril njegov stric Miha, ki pa je umrl med vojno. Pozneje je svoje čebele na isto mesto pripeljal znani čebelar iz Domžal g. Obervader in jih že takrat prevažal na pašo. »Spominjam se, kako je čebelnjak čez noč ostal prazen in zame je bila to takrat velika skrivnost. Spraševal sem se, kam so odpeljali čebele,« se spominja g. Peterka. Takrat, v zgodnjih otroških letih, se je začelo njegovo zani-

manje za te drobne žuželke, radovednost, raziskovanje in učenje pa ga spremljajo še dandanes.

Bolj resno je g. Peterka čebele spoznal ob pomoči g. Jakoba Kralja, čebelarja, ki je prevzel čebelnjak njegovega strica in ki mu je, ko je bil star 22 let, podaril prvi roj čebel. Potem si je vsako leto prizadeval povečati število svojih čebeljih družin, največ za šest družin na leto. Naredil si je tudi svoje AŽ-panje.

Zaradi družine je kar nekaj časa čebelaril zgolj ljubiteljsko, leta 1983 pa je vse bolj začel razmišljati o tem, da bi se začel resneje ukvarjati s čebelami. V številnih pogovorih s svakom in čebelarjem g. Antonom Cirerjem se je vedno bolj oblikovala želja po povečanju števila čebeljih družin. Začela sta tako rekoč iz nič. Nekega dne sta se odpravila v nakup materiala za panje, ponudila pa se jima je tudi priložnost za nakup tovarnjaka. Kupljeno vozilo sta preuredila in nadgradila za prevoz čebel. Čeprav oba skupaj nista imela dovolj čebeljih družin, da bi z njimi napolnila tovarnjak, sta leto pozneje čebele vendarle odpeljala na pašo. Na pot sta povabila še izkušenejšega čebelarja g. Slavka Jogra in skupaj so tako čebelarili kar tri leta. Čebele so vozili po Sloveniji in na Hrvaško, kadar sta bila doma, pa sta g. Peterka in g. Cirer pridno izdelovala nove panje in širila družine. Vsako leto je bilo kaj novega, pa tudi čebeljih družin je bilo vsako leto več. Tako je g. Cirer kupil svoj tovarnjak in oba tovarnjaka sta bila polno zasedena. Kadar nista bila na poti, sta izdelovala 7-satne AŽ-panje za rezervne družine ter si zanje postavila vsak svoj čebelnjak.

Franca Peterka zdaj skupaj z ženo Franciško čebelarja s približno 130 družinami, približno 66 pa jih vozita na pašo.

Trdno je prepričan o tem, da je vedno mogoče kaj izboljšati

G. Peterka je eden tistih čebelarjev, ki vedno razmišljajo o tem, kako bi stvari lahko izboljšali, in ki ne čebelarijo zgolj po že znanih tehnikah. Tako si je najprej izdelal zaboj za nošenje čebel na satju, nato je izdelal opazovalno postajo, tehtnico, ki jo postavimo nad panj, zaklodo za AŽ-panj s posebno izvedbo za prevažanje, našel je tudi način, kako čebele po prevozu z eno potezo zapreti ali odpreti. Med njegovimi izdelki je mogoče najti številne panje (10- in 7-satne), vedra za krmljenje družin, 2- in 3-satne panje ter plemenilnike za vzrejo matic.

G. Peterka je v svojem čebelnjaku uredil tudi apikomoro. Ta je nameščena v prostoru nad panji s čebelami, kamor se dviga aerosol. Idejo za t. i. posteljo je dobil v neki televizijski oddaji, v kateri so prikazali tovrstno zdravljenje v Rusiji. Podobna je madžar-

Foto: Arhiv družine Peterka

Miniaturni čebelnjaki so posebnost, ki je vzbudila veliko zanimanja.

skemu panju in je videti kot skrinja. Prvo posteljo je naredil zase, vsak dan pa na njej preživi od ene do dve uri. Po njegovem mnenju so rezultati res dobri, saj mu apikomora pomaga pri številnih zdravstvenih težavah. Takšne apikomore je izdelal tudi za nekaj drugih čebelarjev.

Zanimivi so tudi njegovi čebelnjaki in miniaturni čebelnjaki. Pred njegovo hišo je tako mogoče videti imitacijo čebelnjaka oz. ozek čebelnjak, ki je uporabljen kot cestna tabla oziroma reklama. Miniaturni čebelnjak je posodil tudi številnim organizatorjem čebelarskih prireditev, na katerih je bil predstavljen številnim obiskovalcem.

Njegova največja čebelarska inovacija pa je gotovo vsem dobro znani ometalnik. Prvega je izdelal okoli leta 1997 in ga je tudi patentiral. ČZS je leta 2000 Francu Peterki za vse inovacije podelila častno diplomu Antona Žnideršiča. Imitacija čebelnjaka in ometalnik sta bila omenjena v švicarski čebelarski reviji, švicarski čebelarji pa so bili pri nas tudi na ek-skurziji. Opise njegovega dela je bilo sicer večkrat mogoče prebrati v Slovenskem čebelarju. Vsa leta je Franc Peterka tudi razstavljavec na Celjskem sejmu.

Z ženo se dopolnjujeta, skupaj jima je uspelo

Brez dvoma je Francu Peterki vedno stala ob strani žena Franciška. S ponosom tudi povesta, da sta sin in snaha opravila tečaj za čebelarje začetnike in da z veseljem, kolikor jima to dopušča čas, tudi pomagata pri čebelarskih opravilih. Sin Bojan je tudi član čebelarskega društva.

Prevozni tovornjak zakoncev Peterka je znan po tem, da so vsi panji pobarvani z zeleno barvo, za lažjo orientacijo čebel pa je različno obarvana le okolica žrel. Zakonca Peterka sta že dolga leta tudi člana Društva izdelovalcev medenih pijač Maribor. Kot prava, imata na druženja z zanimivimi ljudmi in prijetno družbo zelo lepe spomine. Sicer pa sta dobitnika številnih priznanj za kakovost medu. Franciška je sicer opravila tudi tečaj za preglednico kakovosti medu.

Oba se rada spominjata številnih čebelarskih dogodkov. Čebelarji so se veliko družili, še posebej med prevažanjem, med katerim sta spoznala številne čebelarje. Po navadi sta svoje čebele vozila na paše po vsej Sloveniji, med pa sta sprva prodajala

Foto: Arhiv družine Peterka

Njegovo veselje do čebel je vzniknilo že v otroških letih.

predvsem Medexu, saj prodaje na domu tedaj tako rekoč ni bilo. Po osamosvojitvi Slovenije sta začela med prodajati na domu; na začetku prodaja ni takoj stekla, zdaj pa je dobra.

Dolgoletni član ČD Lukovica

Franc Peterka čebelarji že več kot 50 let, ves čas pa je dejaven član ČD Lukovica. Poleg tega je tudi član ČD Domžale, nekaj časa pa je bil še član ČD Mengeš. Prejel je vsa tri odličja Antona Janše.

Nikakor ne smemo pozabiti, da je za svoje sodelovanje pri graditvi čebelarskega centra na Brdu pri Lukovici prejel zlato opeko in da so velike tudi njegove zasluge za streho na kapelici sv. Ambroža pod poslopjem čebelarskega centra, saj je zanj podaril les, izdelal konstrukcijo in jo pokril. Pri postavitvi domžalskega čebelnjaka, ki so ga tamkajšnji čebelarji izdelali sami, je sodeloval kot mizar, zelo dejaven pa je bil tudi pri urejanju okolice čebelnjaka na Brdu pri Lukovici.

Čebelariti je lepo, vendar je včasih tudi težko

G. Peterka priznava, da čebelarji z veseljem in navdušenjem. Tega niti ne more skriti. Kljub temu pa dodaja, da ni bilo vedno lahko. »Naredili smo toliko, kot smo si lahko privoščili,« je povedal in pojasnil, da je trajalo več let, preden se je res lahko posvetil čebelarstvu. Vedno pa je po prihodu iz službe naprej vsaj na hitro preveril, kako so njegove čebele. Tako je bilo tudi, ko je nekoč prišel iz službe okrog dveh popoldne. Opazil je, da je matica zaprta v medišču, tako da ni mogla vzleteti na praho, zato

Foto: Arhiv družine Peterka

Vsem dobro znani Peterkov ometalnik

Ena izmed njegovih inovacij: tehtnica, ki jo postavimo nad panj

Foto: Arhiv družine Peterka

Franc skupaj z ženo Franciško čebelari že več kot 50 let.

jo je spustil ven. Pozneje ga je počakala na okencu, da jo je znova spustil noter. To se je ponovilo še na-

slednji dan in dan za tem, četrti dan pa se je vrnila oprášena. Tudi sicer je g. Peterka matice veliko vzrejal sam, v svojih 3-satnih panjih in v plemenikih, ki jih je prav tako izdeloval sam.

Franc Peterka je znan po tem, da je veliko pomagal okoliškim čebelarjem. Dandanes pa mlajšim čebelarjem polaga na srce, naj najprej spoznajo čebele in njihove težave, naj začnejo čebelariti z majhnim številom panjev in počasi, predvsem pa naj delajo z veseljem in srcem. In ob koncu še zmaje z glavo: »Upam, da bo to leto prijaznejše. Takšnega leta, kakršno je bilo lansko, ne pomnim in upam, da se ne bo ponovilo, saj tako slabo leto gotovo ne vpliva dobro niti na čebele niti na čebelarje.«

Katja Nakrst, tajnica ČD Lukovica

Obiskali smo g. Malija in mu voščili ob 95. rojstnem dnevu

Nedavno smo obiskali prvega izmed desetih najstarejših čebelarjev članov ČZS. Gospod Mali, član ČD Goriče, je januarja letos praznoval 95. rojstni dan. Obiskali smo ga. Barbara Dimc, g. Anton Tomec, g. Friderik Mali (predsednik ČD Goriče) in moja malenkost. Slavjenec je bil navdušen nad našim obiskom, saj je povedal, da ga ne bo nikoli pozabil, pa če živi še 100 let! Ob stisku roke je povedal, da ni večjega darila kot to, da smo se ga spomnili in ga osebno obiskali. Gospod Mali nam je povedal veliko zanimivega, predvsem, da čebelari že več kot 80 let, da še vedno čebelari (ob pomoči čebelarja in sorodnikov) in da gre k čebelam vedno s kravato, saj s tem pokaže spoštovanje do njihovega dela. Obisk pri g. Maliju je dokazal, da je bila naša odločitev o obiskih pri najstarejših desetih čebelarjih pravilna. Sam zase lahko rečem, da sem obisk doživel zelo čustveno in da je bil to eden lepših trenutkov,

Foto: Barbara Dimc

odkar sem na položaju predsednika ČZS. G. Maliju želimo obilo zdravja in pozitivne energije, ki mu je sicer ne manjka!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

IZDELAVA INHALATORJEV

za vdihavanje panjskega zraka

Ivan Podobnik, tel.: 041/686 436.

SELAČ, MIZARSTVO, d.o.o.

Planina pri Cerknem 49
5282 CERKNO
GSM: 031/304 118
e-pošta: stane.selac@gmail.com

Izdelujemo kakovostne AŽ-panje iz sušenega smrekovega lesa na izjemno trden spoj; površinsko so zaščiteni, pitalnik ima prostornino 2 l. Na voljo so 10S, 12S, 7S panji, pa tudi AŽ-satniki: lepljeni, cinkani in vrtani iz kakovostnega lipovega lesa.

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: (01) 755 12 82

faks: (01) 755 73 52

apis.md@siol.net

APIS M&D[®]

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
16.00–18.00
ob sobotah 9.00–12.00

Trgovina in proizvodnja: Opekarska 16 na Vrhniki

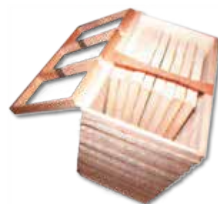
10-SATNI AŽ-PANJ

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

PREDELAVA VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,95 EUR/KG

SATNIKI:
AŽ – VRTAN,
LEPLJEN, ZBIT,
LR – STANDARD LR 2/3

5-IN 7-SATNI
AŽ-PRAŠILČEK

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu v zaprtih plastičnih vrečah do 31. 3. 2015.
- Sati morajo biti prešteti, sicer menjava ne bo mogoča.
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,95 eur/kg.
- Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek po največ 6,00 EUR/kg. Po poprejšnjem dogovoru je izplačilo mogoče takoj.

GRELNIKI
ZA MED 187 EUR

KAKOVOSTNA RSF-POSODA
IN TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETINJSKI LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE
250 G RSF – 4,8 EUR
250 G CINKANE – 2,5 EUR

STIMI – 1,10 EUR/KG. PRI NAKUPU
VEČ KOT 100 KG VAM PRIZNAMO
4% POPUST.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

Priznana vzrejalnišče čebeljih matic Debevec. Sprejemamo prednaročila.
Prodamo večje število čebeljih družin na AŽ-satih. Sprejemamo naročila.

»Majhna« Slovenija bo predlagala vsebinsko zelo »velik« predlog OZN! 20. maj – svetovni dan čebel?!

Kot je znano, je ČZS dala Sloveniji (predsedniku republike, Ministrstvu za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano, Ministrstvu za zunanje zadeve, ...) pobudo, naj Organizaciji združenih narodov (OZN) predlaga razglasitev SVETOVNEGA DNE ČEBEL. Za ta dan smo predlagali 20. maj, to je rojstni dan Antona Janše in dan našega čebelarkega praznika. **Zelo kmalu bo Vlada Republike Slovenije obravnavala našo pobudo in prepričan sem, da bo VLADA RS našo pobudo sprejela!**

Če bi bili ČZS in Slovenija pri tem uspešni in bi OZN 20. maj razglasila za »svetovni dan čebel«, bi s tem naredili zelo pomemben korak k še večji prepoznavnosti Slovenije kot dežele odličnih čebelarjev. Spoštovane čebelarke, cenjeni čebelarji in drugi, razglasitev SVETOVNEGA DNE ČEBEL je zgodovinska priložnost, da bi za vse večne čase ostali zapisani na svetovnem zemljevidu kot predlagatelji tega dne, še posebej, če bi bil za ta dan razglašen 20. maj, rojstni dan Antona Janše.

Želimo si, da bi predlog podprli vsi, ki vam ni vseeno za naše čebele, našo kranjsko sivko in naše okolje. V podporo projektu smo izdelali posebne priponke s premerom 55 mm in z logotipom Ohranimo čebele («Save the Bees») v slovenščini in angleščini.

Prispevek za eno priponko je 2,5 evra. Za čebelarstva društva, ki bodo za svoje člane naročili najmanj 20 priponk, je prispevek 2 evra. Priponke lahko kupite na dnevih čebelarstva ApiSlove-

Logotip in slogan »promocije« svetovnega dne čebel nija v Celju, po spletu ali v tajništvu ČZS (barbara.dimc@czs.si).

Večkrat se vprašam, ali se sam oz. VSI skupaj sploh zavedamo, kaj pomeni nekaj predlagati tako mogočni organizaciji, kot je Organizacija združenih narodov? Sam se zavedam, da so možnosti za uspeh predloga iz majhne Slovenije zelo pičle. A ker je predlog vsebinsko zelo tehten in pomemben za ves svet, sem prepričan, da bo OZN ta predlog iz »majhne« SLOVENIJE vendarle sprejela. Na vseh nas je, da po svojih zmožnostih promoviramo pomembnost razglasitve 20. MAJA za SVETOVNI DAN ČEBEL.

Priprimo si priponko in s tem opozorimo na pomembnost čebel in pomembnost razglasitve SVETOVNEGA DNE ČEBEL! Priponko lahko tudi podarite in s tem širite podporo predlogu za razglasitev svetovnega dne čebel! *Boštjan Noč, predsednik ČZS*

Razpis 38. srečanja in tekmovanja mladih čebelarjev

Letošnje 38. državno srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev bo v soboto, 9. maja 2015, v prostorih OŠ Metlika, Šolska ulica 7, Metlika. Mentorji čebelarskih krožkov naj pisne prijave tekmovalnih ekip pošljejo na obrazcu, objavljenem na spletni strani ČZS, najpozneje do 5. aprila 2015 na e-naslov: info@czs.si ali po navadni pošti na naslov: ČZS, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica. Poznejših prijav zaradi organizacije tekmovanja ne bomo upoštevali. Ker želimo 38. državno srečanje in tekmovanje pripraviti kar najbolj kakovostno, tudi prijave na dan tekmovanja ne bodo mogoče. Tekmovanje bo potekalo na podlagi novega Pravilnika o državnem srečanju in tekmovanju mladih čebelarjev, ki je objavljen na spletni strani ČZS. Na vseh težavnostnih stopnjah bo preverjanje potekalo v pisni obliki iz treh temat-

skih sklopov, in sicer iz teoretičnega znanja s področja čebelarstva, prepoznavanja medovitih rastlin ter iz vprašanj o slikovnih satih. Vprašanja bodo sestavljena na podlagi učbenika Čebela se predstavi (2011), gradiva o medovitih rastlinah, ki je objavljeno na spletni strani za čebelarske krožke, ter gradiva o slikovnih satih (osnovni komplet 10 kosov in nadgradnja, komplet 5 kosov). Rezultati bodo razglašeni na sklepni prireditvi tekmovanja, pozneje pa bodo objavljeni tudi na spletni strani ČZS ter v SČ, št. 6/2015. Podroben program 38. državnega srečanja in tekmovanja mladih čebelarjev bo objavljen v letošnji 5. številki Slovenskega čebelarja. Več informacij pridobite na spletni strani za čebelarske krožke: www.czs.si/cebelarskikrozki.php?sif_kr=103.

MB

Tečaji za čebelarje začetnike in tehnična pomoč

Ker se zadnja leta povečuje zanimanje za čebelarstvo, se povečuje tudi zanimanje za tečaje za čebelarje začetnike. Tovrstni tečaji so namenjeni predvsem začetnikom, ki želijo pridobiti osnovna znanja o čebelarjenju oz. čebelarjem začetnikom, ki čebelarijo manj kot tri leta. V skladu s finančnimi in tehničnimi zmožnostmi ČZS organizira približno pet tečajev za začetnike na leto, vendar so zaradi velikega zanimanja vsa razpisana mesta hitro zasedena. Zaradi večjih potreb na terenu bo ČZS v programskem obdobju 2015–2016 pripravila več tečajev za čebelarje začetnike, kot je bilo sprva predvideno.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano enkrat letno objavi javni razpis Tehnična pomoč čebelarjem, podukrep Sofinanciranje prvega nakupa na podlagi triletna Uredbe o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva. Če želi čebelar začetnik kandidirati za sredstva iz tega javnega razpisa, mora med drugim pridobiti potrdilo o opravljenem najmanj 35-urnem tečaju za čebelarje začetnike, saj je to eden izmed pogojev.

Čebelarji začetniki pogosto sprašujejo ČZS, zakaj se tečaj zanje ne konča še pred objavo letnega razpisa MKGP za sofinanciranje prvega nakupa čebelarjem začetnikom. Ob tem želimo poudariti, da tečaji ČZS potekajo neodvisno od razpisa za sofinanciranje prvega nakupa, ki ga razpiše MKGP, saj so namenjeni predvsem pridobivanju ustreznega znanja. Praviloma potekajo od februarja do junija. Praktičnega dela tečaja namreč ni mogoče izvajati v drugih mesecih, saj je takrat pri čebelah največ dela. Sofinanciranje prvega nakupa je ukrep ministrstva, pri katerem imajo začetniki možnost pridobiti sredstva za nakup kompleta opreme (trije novi panji z opremo, tri čebelje družine, posode za med in točilo), če izpolnjujejo vse pogoje javnega razpisa in pravočasno oddajo vlogo. Začetniki, ki bodo tečaj opravili letos, bodo na javni razpis za sofinanciranje prvega nakupa predvidoma lahko kandidirali prihodnje leto, razen če bodo po končanem tečaju še na voljo sredstva za tehnično pomoč in če bodo izpolnjevali tudi druge pogoje iz javnega razpisa.

Hkrati obveščamo vse, ki jih zanima čebelarstvo, da so jim na voljo tudi strokovna knjižnica, v kateri lahko čebelarji za pomoč pri pridobivanju potrebnega znanja dobijo strokovno gradivo, terenski svetovalci in svetovalci specialisti Javne svetovalne službe v čebelarstvu. **Še nekaj pogosto zastavljenih vprašanj o tečajih za čebelarje začetnike:**

Koliko stane tečaj za čebelarje začetnike?

Tečaji za čebelarje začetnike so za udeležence za zdaj brezplačni.

Ali moram biti član društva, da se lahko udeležim tečaja?

Članstvo v društvu ni pogoj za udeležbo na tečaju. Včlanitev v čebelarsko društvo je prostovoljna, vendar ta korak zaradi povezanosti in koordiniranosti čebelarjev v prostoru idr. zelo priporočamo.

Koliko ur obsega tečaj?

Tečajnik se mora udeležiti približno 42 ur teoretičnega in praktičnega usposabljanja.

Kdaj poteka tečaj?

Tečaj praviloma poteka spomladi, saj prakse ni mogoče izvesti zunaj čebelarske sezone. Urniki posameznih tečajev se razlikujejo glede na razpoložljivost predavalnice in prostih terminov predavateljev. Urnik tečaja je pripravljen tako, da se lahko tečaja udeleži večina tečajnikov oz. med delavniki popoldne (npr. od 17. ure naprej) ter ob sobotah popoldne. Celoten tečaj je izveden v približno 10–15 srečanjih, odvisno od zgoščenosti ali razbitosti urnika.

Ali je potrdilo izdano na podlagi testa?

Po končanem tečaju tečajniki opravljajo pisno preverjanje znanja iz vsebin, ki so jih obdelali na tečaju, oz. vsebin, ki so zajete v Čebelarskem priručniku za začetnike, sicer uradnem gradivu tečaja za čebelarje začetnike. Tečajniki, ki izpolnjujejo vse pogoje za opravljen tečaj, po koncu tečaja prejmejo potrdilo o opravljenem tečaju za čebelarje začetnike.

Ali je znano, kdaj in kje bodo tečaji znova potekali, npr. v bližini mojega kraja?

Načrt za prihodnje tečaje za čebelarje začetnike še ni pripravljen. Vse informacije v zvezi s tem objavljamo po vseh naših poteh obveščanja (v Slovenskem čebelarju, na spletni strani ČZS, v e-novicah ČZS, e-Čebelarju, na obveščevalniku e-Čebelarja in oglasni deski ČZS). Predlagamo vam, da se na naši spletni strani naročite na e-novice, ki jih boste prejeli na vaš e-naslov. Tako ne boste spregledali obvestila. Prosta mesta so praviloma zelo hitro zapolnjena, zato svetujemo redno spremljanje in hitro prijavo.

Ali se lahko že zdaj vnaprej prijavim na tečaj?

Na ČZS ne sprejemamo vnaprejšnjih prijav na tečaje (glej prejšnje vprašanje in odgovor). Prijave sprejemamo od uradnega obvestila za zbiranje prijav za določene kraje tečajev.

Vse podrobnosti o razpisu tehnične pomoči za čebelarje začetnike lahko izveste pri ge. Tanji Magdič na e-naslovu: tanja.magdic@czs.si ali po tel. št.: 041/436 513.

O podrobnostih glede tečajev za čebelarje začetnike pa lahko povprašate g. Marka Borka na e-naslovu: marko.borko@czs.si ali po tel. št.: 051/637 204.

ČZS

Predsednikova priznanja letos prejmejo ...

Številni čebelarji puščajo trajne sledi v slovenskem čebelarstvu. Kot predsednik ČZS imam možnost, da po svoji presoji podelim t. i. »predsednikova priznanja«. Letošnja priznanja bodo podeljena na občnem zboru ČZS, ki bo 11. aprila na Brdu pri Lukovici.

Na podlagi posvetovanja z zaposlenimi, vodstvom ČZS in številnimi čebelarji sem se odločil, da bodo priznanja prejeli:

1. Karl Gril iz avstrijske Koroške (za širjenje slovenskega jezika in pomena ohranjanja kranjske čebele na avstrijskem Koroškem);

2. Norbert Jedlovčnik (za dolgoletno mentorstvo v čebelarskih krožkih);
3. Franci Strupi (za postavitve kmečko-čebelarskega muzeja);
4. Anton Koželj (za skrb za čebelarsko dediščino);
5. Marjan Bratina (za dolgoletno delo na področju terenskega napovedovanja medenja) in
6. Stanko Noč (za več kot 30 let čebelarskega mentorstva na OŠ Žirovnica).

Dodatne utemeljitve priznanj bodo podane ob podelitvi.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Gozd – naše skupno dobro

Predstavniki ČZS smo se v četrtek, 15. januarja 2015, udeležili posveta v državnem svetu z naslovom »Gozd – naše skupno dobro«. Posvet je v okviru priprav na spremembo zakonodaje o gozdovih in gozdarstvu pripravila Umanotera – Slovenska agencija za trajnostni razvoj, da bi na ta način izboljšala zavedanje

o izjemnem pomenu gozda za slovensko družbo. V razpravi smo predstavniki ČZS poudarili predvsem to, da mora biti v gozdu omogočena postavitve čebelnjakov, da morajo biti čebelnjaki ustrezno varovani pred medvedi in da je treba zagotoviti »odprtost« gozdov za izrabo čebelje paše. *Jure Justinek, vodja ONS*

Še je upanje za pašo na kostanju

Uprava za veterinarstvo in varstvo rastlin je izdala dovoljenje za vnos parazitoidne osice (*Torymus sinensis*), ki uničuje kostanjevo šiškario. S tem je končan več kot pet let trajajoč boj s pristojnimi institucijami za izdajo tega dovoljenja. Vnos bo aprila letos izvedel Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica na šestih lokacijah po vsej Sloveniji. Po pričakova-

njih naših strokovnjakov in izkušnjah iz tujine naj bi bila učinkovitost te žuželke opazna v štirih do petih letih. Upajmo, da bo čim prej znova vzpostavljeno naravno ravnovesje in da si bo kostanj kmalu opomogel, tako da bo čebelam v prihodnosti spet ponujal bogato pašo. *Jure Justinek, vodja ONS*

Javna razprava o izvajanju pašnih redov

Upravljalce pasišč, čebelarje prevaževalce in preostalo zainteresirano javnost vabimo na javno predstavitev predlogov sprememb in dopolnil predpi-

sov o izvajanju pašnih redov ter razpravo o tem. Javna razprava bo v četrtek, 12. marca 2015, ob 13. uri, v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici. *ČZS*

Čmrlji – obvestilo in vabilo

Komisija za alternativne oprasačevalce ČZS je v letih 2010–2014 v e-obliki izdala pet zvezkov »Dogodki iz življenja čmrljev in čebel samotark«. Zvezki so dosegljivi na spletni strani ČZS na naslovih:

- 1., 2. in 3. zvezek na: http://www.czs.si/novice_podrobno.php?sif_no=2689;
- 4. zvezek na: http://www.czs.si/novice_podrobno.php?sif_no=3303;
- 5. zvezek na: http://www.czs.si/novice_podrobno.php?sif_no=4509.

Vljudno vas vabimo, da s svojimi prispevki sodelujete tudi vi. Kot bo kdo napisal, tako bo objavljeno. Rok za oddajo prispevkov je 1. december 2015 (v

Gnezdo sivih čmrljev (Bombus sylvarum)

elektronski obliki na e-naslov: janez.grad@siol.com, moja telefonska številka pa je 041/583 660).

Dr. Janez Grad

Napoved razpisa Sklada za ohranitev kranjske čebele

Čebelarska zveza Slovenije **bo 9. marca 2015** na svoji spletni strani objavila razpis, s katerim bo tista čebelarska društva, pri katerih v sodelovanju z osnovnimi šolami delujejo čebelarski krožki, povabila k oddaji vloge za izbor upravičencev za ureditev medovitih vrtov ob učnih čebelnjakih. Sred-

stva Sklada za ohranitev kranjske čebele so za ta namen zagotovili donatorji in sponzorji. Upravičence bomo izbrali v skladu z določili Pravidnika o delovanju Sklada za ohranitev kranjske čebele ter načrta za delovanje Sklada za leto 2015. **Rok za prijavo na razpis je 30. marec 2015.** ČZS

Usposabljanja za uporabo e-Čebelarja in pregledovalnika GERK

Čebelarska društva, ki bi želela organizirati usposabljanja o uporabi aplikacije e-Čebelar in javnega pregledovalnika GERK, pozivamo, da to sporočijo Nataši Klemenčič Štrukelj na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si ali po tel. št.: 040/436 518. Udele-

ženci naj na usposabljanje prinesejo svoje računalnike, organizator pa bo za vse udeležence zagotovil (brezžično) povezavo na internet.

Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Kaj storiti z »rumenimi« čebelami zgodaj spomladi?

Ta mesec se začneja aktivnejša čebelarska sezona z vsemi čebelarjevimi opravili. Med njimi mora biti tudi skrb za ohranitev kranjske čebele. Temu cilju namenja ČZS veliko pozornosti z različnimi ukrepi. Tako bo letos že peto leto zapored izvedla projekt *Spodbujanje osnovne odbire in menjava čebeljih matic*, po vsej Sloveniji pripravlja predavanja o spodbujanju osnovne odbire, prav tako pa so v Slovenskem čebelarju v poletnih mesecih objavljeni prispevki s fotografijami, ki čebelarje opozarjajo na pomembnost izvajanja osnovne odbire.

Osnovno odbiro najpreprosteje izvajamo v mesecih, ko imamo možnost vzrediti ali kupiti čebeljo matico, to je od maja do avgusta. Kaj pa lahko naredimo v mesecih, ko nimamo na voljo matic za zamenjavo? V teh mesecih je ključno, da v družinah, v katerih zasledimo več kot 2 odstotka čebel delavk z rumenimi obročki na zadkih, ne vzrejamo trotoev. Ti namreč genetsko zasnovo matice širijo naprej in so zato poglavitni krivci, da se v okolju povečuje število takšnih čebel delavk. Tako moramo biti marca in aprila zelo pozorni na to lastnost pri svojih čebeljih družinah. Če med svojimi čebeljimi družinami najdemo kakšno s čezmernim številom čebel z rumenimi obročki na zadkih, moramo v njej načrtno odstranjevati pokrito trotoevsko zalego. Če tega ne bomo naredili, bodo ti troti v okolici opráševali mlade matice

in tako še povečevali število čebel delavk z rumenimi obročki na zadkih.

Kako določimo, ali je v posamezni čebelji družini čezmerno število čebel z rumenimi obročki na zadkih? Iz panja odvzame-

mo poln sat čebel in ga odnesemo na dobro osvetljeno mesto; če imamo čebelnjak, ga je najbolje odnesti na prosto. Če po pregledu čebel na eni strani AŽ- ali LR- sata ugotovimo več kot 20 čebel z rumenimi obročki na zadkih, je to znak, da je v družini več kot 2 odstotka čebel križancev. V taki družini moramo čim prej zamenjati matico!

Če imate težave pri določanju čebel z rumenimi obročki na zadkih, lahko pokličete terenskega svetovalca ali za pomoč prosite s tem dobro seznanjenega čebelarja iz domačega čebelarskega društva. Ob tem je najpomembnejše, da se zavedate pomembnosti ohranitve kranjske sivke, kajti le tako bomo naše skupno bogastvo lahko ohranili tudi v prihodnje.

Dr. Peter Kozmus, vodja PRO

Čebele, kakršnih v naših čebeljih družinah ne bi smelo biti.

Foto: Peter Kozmus

Svetovanja terenskih svetovalcev v marcu

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
15. mar.	10.00	Spomladanska oskrba čebel	Marjan Koderman	Učni čebelnjak v Dobu pri Domžalah	g. Koderman 030/604 006
18. mar.	18.00	Izpolnjevanje dokumentacije po SDHNČ	Franc Tratnjek	Čebelarski dom Beltinci	g. Tratnjek 041/606 013
25. mar.	18.00	Spomladanska oskrba čebel	Viktor Svetlin	Vir-Finžgarjeva 15	g. Svetlin 041/830 008
29. mar.	10.00	Spomladanska oskrba čebel	Marjan Koderman	Učni čebelnjak v Dobu pri Domžalah	g. Koderman 030/604 006

Urniki usposabljanj v marcu

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS!** Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. **Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu** izvajamo v osnovni obliki s celotno snovjo, potrebno za izdajo potrdila udeležencem, ter v krajši obliki za obnovitev znanja. Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu smo posodobili in so v potrditvi na Upravi za varno hrano, vete-

rinarstvo in varstvo rastlin. Osnovna usposabljanja o tej temi bomo začeli takoj, ko bodo potrjene, predvidoma še ta mesec. Za izvedbo predavanja Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu mora biti prijavljenih najmanj 15 udeležencev. Potrdila bodo lahko takoj prejeli tisti čebelarji, ki se bodo prijavi do dva dni pred predavanjem in ki bodo uspešno opravili preverjanje znanja! Po posameznih predavanjih bo sledila še brezplačna pol ure trajajoča predstavitev novih možnosti trženja za čebelarje z naslovom: Med in ameriški slamnik – nove možnosti trženja za čebelarje.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
3. mar.	17.00	Apitehnični ukrepi	dr. Stanislav Kapun	Kulturni dom Vojnik, Celjska cesta 23 a, Vojnik	g. Babnik 041/211 295
4. mar.	17.00	Apitehnični ukrepi	Milan Meglič	CRIC Gorenjske, Rožna Dolina 50a, Lesce	g. Stušek 041/762 651
7. mar.	16.00	Apitehnični ukrepi	dr. Stanislav Kapun	Trgovski center TUS Kocet v Lendavi	g. Casar 041/471 088
11. mar.	16.30	Apitehnični ukrepi	Vlado Pušnik	Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Pivola 8, Hoče	g. Vogrinc 041/818 705
11. mar.	17.00	Slovenski čebelnjak	dr. Borut Juvanec	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Smrekar 041/639 440
12. mar.	17.00	Apitehnični ukrepi	Milan Meglič	Eko muzej, Slovenska vas 1, Pivka	g. Dolgan 040/757 694
16. mar.	16.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Pušnik	Hotel Kozjak, Dobrava 8A, Radlje ob Dravi	g. Begič 02/876 16 02
24. mar.	16.30	Apitehnični ukrepi	Vlado Pušnik	II. osnovna šola, Šolska ulica 5, Slovenska Bistrica	g. Prah 041/768 351
26. mar.	16.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Augustin	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Nakrst 031/261 890
28. mar.	9.00	Apitehnični ukrepi	dr. Stanislav Kapun	KGZS Murska Sobota, Stefana Kovača 40, Murska Sobota	g. Casar 041/471 088
8. apr.	17.00	Huda gniloba čebelje zalege, Mali panjski hrošč	dr. Vlasta Jenčič, dr. vet. med.	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Nakrst 031/261 890
Zagotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov					
2. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Dom čebelarjev Apis Ribnica, Dolenji lazi	g. Škulj 041/368 115
2. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Krajevna skupnost Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan	g. Suligoj 041/583 596
3. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Ljubljanska 97, Celje	g. Gradišnik 031/836 460
3. mar.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Park vojaške zgodovine, Kolodvorska 51, Pivka	g. Dolgan 040/757 694
4. mar.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Občina Trzič, Trg svobode 18, Trzič	g. Perne 041/643 506
5. mar.	17.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Gasilski dom, Notranje Gorice	g. Bedekovič 041/464 346
9. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Dom čebelarjev CD Škofja Loka, Brode 37, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166
9. mar.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Dom upokojencev Slovenj Gradec, Šolska ulica 10a, Slovenj Gradec	g. Jelen 041/522 230
10. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Restavracija Silvester, Raka 113, Raka	g. Cemič 041/354 410
11. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Copova rojstna hiša, Žirovnica 14, Žirovnica	g. Pflajfar 041/437 462
30. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Restavracija Gaj, Cesta v Loke 7, Mozirje	g. Podrižnik 041/420 821
31. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Dom čebelarjev Apis Ribnica, Dolenji Lazi	g. Borštnik 031/336 905
Svetovanja JSSC					
3. mar.	16.30	Svetovanje glede zakonodaje s področja trženja, osnov trženja in pridobivanja nepovratnih sredstev	Tanja Magdič	Občina Rogatec, Pot k ribniku 4, Rogatec	g. Pavlovič 040/814 270
10. mar.	16.30	Svetovanje glede zakonodaje s področja trženja, osnov trženja in pridobivanja nepovratnih sredstev	Tanja Magdič	Pri Atelšku, Povir 52, Sežana	g. Atelšek 041/649 142

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
18. mar.	16.00	Svetovanje glede zakonodaje s področja trženja, osnov trženja in pridobivanja nepovratnih sredstev	Tanja Magdič	Čebelarski dom ČD Radenci, Boračeva 40d, Radenci	g. Bogdan 041/380 272
24. mar.	16.00	Svetovanje glede zakonodaje s področja trženja, osnov trženja in pridobivanja nepovratnih sredstev	Tanja Magdič	Čebelarski dom ČD Šmarje pri Jelšah	g. Pušnik 031/518 411
24. mar.	16.00	Pridobivanje propolisa	Tomaž Samec	Čebelarski dom ČD Zagorje, Valvazorjeva 2, Izlake (pri piceriji Čebelica)	g. Smrkolj 041/633 566

Usposabljanja iz Programa ukrepov na področju čebelarstva

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
9. mar.	17.00	Oskrba čebeljih družin med letom	Zoran Zidarič	ČD Radenci, Boračeva 40d, Radenci	g. Kuplen 041/527-647
11. mar.	17.00	Apiterapija	Franc Grošelj, dr. med., in Tone Tome	Kulturni dom Vojnik, Celjska cesta 23 a, Vojnik	g. Babnik 041/211 295
12. mar.	18.00	Oskrba čebeljih družin med letom	Brane Borštnik	Sejna soba 3 nadstropje, Center lg, Banija 4, lg	g. Šteblaj 041/395 861
13. mar.	17.00	Prepoznavanje medovitih rastlin	Franc Podrižnik	Restavracija Gaj, Cesta v Loke 7, Mozirje	g. Podrižnik 041/420 821
16. mar.	16.00	Oskrba čebeljih družin med letom	Marija Sivec	ČD Hrastnik	ga. Kandolf Borovšak 040/436 514
17. mar.	17.00	Čebelarski turizem	Franc Šivic	Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Pivola 8, Hoče	g. Vogrinec 041/818 705
18. mar.	19.15	Vzreja čebeljih matic	Franc Kosar	Dom kulture Skaručna, Skaručna	g. Štupar 041/796 818
20. mar.	18.00	Sadjarstvo in čebelarstvo	Janez Gačnik	Zadružni dom Sovodenj	g. Rudolf 031/810 807
20. mar.	16.00	Izdelava medenih pijač	Franc Absec	Kulturno promocijski center, Sveti Jurij ob Ščavnici	g. Zinkovič 031/524 792
21. mar.	17.00	Prepoznavanje medovitih rastlin	Franc Šivic	Krajevna skupnost, Tržaška cesta 11, Vrhnika	g. Keršmanc 031/471 194
23. mar.	17.00	Izbrana poglavja iz biologije čebel	dr. Maja Smodiš Škerl	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 16, Ptuj	g. Repič 031/484 527
23. mar.	17.00	Apiterapija	Franc Šivic	OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani	g. Smrdelj 041/613 067
2. apr.	17.00	Oskrba čebeljih družin med letom	Marija Sivec	Čebelarski center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Nakrst 031/261 890

Izobraževanja Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta s področja zdravstvenega varstva čebel – Uredba 2015

Izobraževanje v okviru programa izobraževanja VF NVI s področja zdravstvenega varstva čebel po uredbi za leto 2015 je predmet javnega naročila, ki opredeljuje izobraževanja na področju zdravstvenega varstva čebel s poudarkom na zdravljenju in obvladovanju varoze in bo izvedeno po naslednjih vsebinskih sklopih: ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih družinah, ukrepi za zaščito zdravja čebel v povezavi z obvladovanjem varoze, pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah in izobraževanje čebelarjev začetnikov o zdravstvenem varstvu čebel.

Ko čebelar pri izbranem izvajalcu opravi tovrstno izobraževanje, prejme potrdilo, ki ustreza pogojem iz ukrepa Tehnična pomoč čebelarjem.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
2. mar.	16.00	Ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih družinah	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Restavracija Gastro, Rajšpova 16, Ptuj	ga. Lešnik 041/645 792
3. mar.	17.00	Ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih družinah	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Dom upokojencev, Slovenj Gradec	ga. Lešnik 041/645 792
4. mar.	17.00	Ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih družini	mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.	Čebelarski dom, Beltinci	ga. Matavž 031/622 730
11. mar.	17.00	Ukrepi za zaščito zdravja čebel v povezavi z obvladovanjem varoze	mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.	Turistična kmetija Hari, Spodnja Ščavnica	ga. Matavž 031/622 730
11. mar.	18.00	Ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih družinah	Martina Škof, dr. vet. med.	Gostilna Marof, Kočevje	ga. Škof 041/650 158
11. mar.	17.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah	Suzana Skerbiš, dr. vet. med.	OŠ Dekani	ga. Skerbiš 041/645 763
18. mar.	17.00	Ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih	Martina Škof, dr. vet. med.	Čebelarski center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Škof 041/650 158
18. mar.	17.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah	mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.	OŠ Ivan Cankar Ljutomer, Ljutomer	ga. Matavž 031/622 730
18. mar.	17.00	Ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih družinah	Suzana Skerbiš, dr. vet. med.	Center za medgeneracijsko druženje, Cesta Notranjskega odreda 46, Stari trg pri Ložu	ga. Skerbiš 041/645 763

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
21. mar.	9.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Kulturni dom Vojnik	ga. Jurič 041/900 005
30. mar.	16.00	Ukrepi za zaščito zdravja čebel v povezavi z obvladovanjem varoze	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Kmetijsko gozdarska zadruga, Meža 27, Dravograd	ga. Lešnik 041/645 792
31. mar.	16.00	Ukrepi za zaščito zdravja čebel v povezavi z obvladovanjem varoze	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Center Slovenskih goric, Trg osvoboditve 9, Lenart	ga. Lešnik 041/645 792
1. apr.	16.00	Pravilna uporaba zdravil za zatiranje varoze pri čebeljih družinah	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Čebelarški dom Šmarje pri Jelšah	ga. Jurič 041/900 005
1. apr.	17.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah.	mag. Mira Jenko Rogelj dr. vet. med.	Velika sejna soba Občine Trzič, Trzič	ga. Jenko Rogelj 041/645 769

Redno izobraževanje Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta o zdravstvenem varstvu čebel

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
4. mar.	17.00	Mali panjski hrošč	Suzana Skerbiš, dr. vet. med.	OŠ Dekani	ga. Smrdelj 041/613 067
5. mar.	16.00	Mali panjski hrošč	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	OŠ Hoče	g. Pregl 041/471 150
6. mar.	7. 30	Mali panjski hrošč	Suzana Skerbiš, dr. vet. med.	Sejna soba starega sodišča Rakek, Trg padlih borcev 1, Rakek	g. Juvančič 041/671 139
6. mar.	17.00	Mali panjski hrošč Kako uspešni smo pri zatiranju hude gnilobe čebelje zalege na območju NVI Celje? Kako bomo zaščitili zdrave čebel v letu 2015?	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Osnovna šola, Podčetrtak,	ga. Jurič 041/900 005
10. mar.	16.00	Mali panjski hrošč Kako uspešni smo pri zatiranju hude gnilobe čebelje zalege na območju NVI Celje? Kako bomo zaščitili zdrave čebel v letu 2015?	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Občina Šentjur, Šentjur	ga. Jurič 041/900 005
11. mar.	17.00	Mali panjski hrošč	Martina Škof, dr. vet. med.	Gostilna Marof, Kočevje	g. Knežič 040/455 855
13. mar.	17.00	Mali panjski hrošč, Varovanje zdravja čebeljih družin	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	Gasilski dom, Britof pri Kranju	g. Tiringar 041/971 121
16. mar.	16.00	Mali panjski hrošč. Kako uspešni smo pri zatiranju hude gnilobe čebelje zalege na območju NVI Celje? Kako bomo zaščitili zdrave čebel v letu 2015?	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Kulturni dom, soba 34, Rogaška Slatina	ga. Jurič 041/900 005
21. mar.	10.30	Zdravstveno varstvo čebel (za vzrejevalce matic)	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Kozmus, 041/352 997
25. mar.	17.00	Mali panjski hrošč	Martina Škof, dr. vet. med.	Dom kulture Skaručna, Skaručna	g. Gosar 041/767 595
28. mar.	9.00	Mali panjski hrošč, Varovanje zdravja čebel	Alenka Jurič, dr. vet. med.	EKO muzej, Cesta žalskega tabora 2, Žalec	ga. Jurič 041/900 005

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 1. 2015 do 20. 2. 2015

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Goriško, Šempeter	-0,7	Poraba hrane
Ribniško Pohorje	-1,7	Poraba hrane
Lendava	-1,2	Poraba hrane
Bled	-1,1	Poraba hrane
Koper, Dekani	-1,5	Poraba hrane
Logaška planota, Menišija	-1,5	Poraba hrane
Bela krajina, Poljanska gora	-1,6	Poraba hrane
Bistriško Pohorje	-1,5	Poraba hrane
Vransko, Prebold	-1,4	Poraba hrane
Braslovče	-1,5	Poraba hrane
Metlika	-1,3	Poraba hrane
Slovenska Bistrica, Oplotnica	-1,5	Poraba hrane
Travna gora	-0,9	Poraba hrane

Zreško Pohorje	-1,8	Poraba hrane
Goričko, Dankovci	-1,4	Poraba hrane
Laško, Malič	-0,6	Poraba hrane
Loška dolina, Kozarišče	-1,7	Poraba hrane
Kočevski rog	-1,3	Poraba hrane
Kostrivnica, Lahomno	-1,8	Poraba hrane
Kozjak, Kapla	-0,8	Poraba hrane
Krim, Iška vas	-1,7	Poraba hrane
Ptuj, Haloze	-1,0	Poraba hrane
Kobansko na Kozjaku	-1,4	Poraba hrane
Krško, Sevniško	-1,4	Poraba hrane
Kanalsko, Tolminsko	-1,2	Poraba hrane
Stojna	-1,8	Poraba hrane
Vrhnika, Borovnica	-1,3	Poraba hrane
Žužemberk	-1,4	Poraba hrane

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNICE
 ☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
 www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎(01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

URNIK

BATUJE	LUKOVICA
pro-pet 8:00-11:30	pro-pet 9:30-13:00
12:30-18:00	12:30-17:00
sob. ZAPRTA!	sob. 9:00-13:00

Odkupujemo čisti
vosek 6,00
EUR/kg.

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

NUDIMO
IZDELAVO
SATNIC
IZ VAŠEGA VOSKA

-MIN. KOLIČINA
VOSKA
10 KG

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POSTI!

PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA
 BISTAVA:
 FRUKTOZA 42%,
 DEKSTROZA 51,5%,
 MALTOZA 2,5%,
 TRIOZA 2%,
 SLADKOR 2%

IZDELUJEMO:
 -PRAŠILČKE: 3S,
 4S, 5S, 7S
 -PANJE AŽ: 9S, 10S,
 po naročilu 11S, 12S
 -PANJE AŽ 3E 9S,
 10S, po naročilu 11S,
 12S

POGONI ZA
TANGENTIALNA,
KASSETNA IN
RADIALNA TOČILA

Izkoristite možnost
nakupa čebelarске
opreme z
subvencioniranjem RS
in EU do 80%

APISLOVENIJA 2014

Obiščite nas na dnevih čebelarstva v Celju 14. in 15. marca 2014.

Na sejmišču možnost menjave voska za satnice, nakup satnic ter odkup voska.

Sprejemamo tudi vosek za predelavo satnic iz vašega voska, ki mora biti ustrezno pakiran.

Dne 13.3.2014 bo trgovina v Lukovici odprta do 12.00. 14.3. bo trgovina zaprta.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME ČEBELARSTVO - TRGOVINA

MATIČNA REŠETKA

PLASTIČNA TESTNA MREŽA-
PAST ZA PANJSKEGA HROŠČA

ČEBELJE POGAČE

SATNICE

SATNIKI

NOVO!!

Vabljeni na naš razstavno
prodajni prostor na
ApiSlovenija v Celju 14. in
15. marca 2015.

13. in 16. marca bo
trgovina v Gabrju zaprta.

KUHAMO STARO SATJE

Staro satje in pokrovičke
(brez medu in
cvetnega prahu)
sprejemamo samo v
PVC vrečah
od 10.11.2014 do
31.03.2015.

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljičene satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obešala
- izolacijske kasete
- kovinska rastojišča
- kozice 11 in 14 satne
- usipalnice lesene
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarске lopatke
- prečne zapore
- vijake za prečne zapore
- dvo in tro satne panjičke

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MIZARSTVO KRŽE ČEBELARSTVO

Jernej Furlan

prašilčki (5s, 7s)

až-panji (9s, 10s, 11s, 12s)

až-panji (11+3)

trietazni až (9s, 10s)

lipovi satniki

dadant blatt (10s-lr tloris, 6s naklada)

lr-panji (1/1, 2/3)

*od sedaj možnost testnega vložka v až panjih

AKCIJSKE CENE V MARCU

10-satni až panj: **105€**

11+3 až panj: **133€**

7-satni až prašilček: **samo 57€!**

KAKOVOSTNI
PANJI
UGODNE
CENE

panj 11+3
- z vratci ali peno od zadaj

Jereslavec 28
8258 Kapele
GSM: 031-699-864
E-mail: furlan.jernej@gmail.com

IZKORISTITE DODATEN 7% POPUST OB NAKUPU NAD 15 PANJEV!

Natančno izdelani panji, iz kakovostnega sušenega smrekovega lesa, lepljeni z vodoodpornimi lepili, masivne notranje stene, vključujejo lipove satnike.

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net
www.susilnicesadja.si

Sušilniki spadajo med
subvencionirano
čebelarstvo opremo

MIZARSTVO
KRŽE
1930

Prašilčki (5s, 7s), Až-panji (9s, 10s, 11s, 12s), Až-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno
čebelarstvo
izkaznico priznamo
4% popust pri
nakupu v vrednosti
več kot 42 EUR.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev.
Panji so iz masivnega smrekovega
lesa, rogljičeni (cinkani).
Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

MIZARSTVO
KRŽE
1930

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrže@yahoo.com

PRODAM

Matični mleček, tel.: 040/213 065.

Zamrznjen cvetni prah, pakiran po 5 kg, tel.: 041/990 360.

Cvetni prah, svež ali suh, ter čebeljke družine na LR- in 2/3 LR-satih (Kočevje), tel.: 040/455 855.

Cvetlični med, tel.: 040/217 542.

Cvetlični med, cena po dogovoru, tel.: 041/252 695.

Cvetlični in gozdni med (Ljubljana), tel.: 051/440 338.

Cvetlični in hojev med, tel.: 031/810 337.

Akacijev med, tel.: 040/160 015 (po 15. uri).

Kostanjev, akacijev in cvetlični med, tel.: 070/492 593.

Gozdni in hojev med, čebeljke vosek ter cvetni prah, tel.: 07/302 62 69.

Vrhunski hojev med iz krimskih gozdov, tel.: 041/202 621.

Nekaj čebeljkih družin na 5 in 7 AŽ-satih z lanskimi maticami (okolica Ljubljane), tel.: 041/244 590.

Nekaj čebeljkih družin na 10 AŽ-satih, tel.: 04/233 17 47, 040/706 189.

Gospodarske čebeljke družine v 10-satnih AŽ-panjih in čebeljke družine na 7 AŽ-satih (Primorska), tel.: 041/299 192.

Gospodarske čebeljke družine na 10 1/1 LR-satih, tel.: 031/699 864.

Šest gospodarskih čebeljkih družin v 10-satnih AŽ-panjih ter čebeljke družine na 7 AŽ-satih, tel.: 041/752 399.

Osem zdravih čebeljkih družin na 9 AŽ-satih (Kranj), tel.: 031/207 733.

Čebeljke družine, tel.: 031/896 681.

Osem gospodarskih čebeljkih družin na 10 AŽ-satih ter sadike drena (Kočevje), tel.: 031/389 605.

Deset čebeljkih družin na 7 AŽ-satih ter zamrznjen cvetni prah (Kočevje), tel.: 041/788 826.

Deset čebeljkih družin na 10 AŽ-satih, tel.: 051/726 980

12 čebeljkih družin na 7 AŽ-satih, v drugi polovici marca (Kočevje, Kolpska dolina), tel.: 041/530 757.

15 čebeljkih družin na 7 AŽ-satih, tel.: 02/523 10 49, 041/448 754.

20 čebeljkih družin na 9 AŽ-satih, tel.: 040/306 344.

50 čebeljkih družin na AŽ-satih in 400 kg cvetličnega medu, tel.: 041/606 013.

Čebeljke družine, tel.: 041/881 830.

Čebeljke družine na AŽ-satih (osrednja Slovenija), tel.: 041/759 100.

Čebeljke družine na AŽ-satih, z mladimi maticami, brez panjev, tel.: 051/342 237.

Čebeljke družine na AŽ-satih, s panji ali brez njih, ugodno (Brezice), tel.: 031/525 827.

Čebeljke družine na 5 ali 7 AŽ-satih, tel.: 041/385 620.

Čebeljke družine na 5, 7, 9 in 10 AŽ-satih (Ljubljana), tel.: 031/587 523.

Čebeljke družine na 5 in 7 AŽ-satih, konec marca, začetek aprila (Primorska), tel.: 031/734 505.

Čebeljke družine na 6, 7 ali 10 AŽ-satih, marca, tel.: 03/572 73 43, 031/766 533.

Čebeljke družine na 7 AŽ-satih (Dolenjska), tel.: 041/515 004.

Čebeljke družine na 7 in 9 AŽ-satih, ugodno, tel.: 01/562 64 58.

Čebeljke družine na 10 AŽ-satih (Rogaška Slatina), tel.: 041/822 366.

Čebeljke družine na 10 AŽ-satih, tel.: 041/543 323.

Čebeljke družine na 10 AŽ-satih (Domžale), tel.: 041/590 431.

Čebeljke družine z nakladami ter rabljene naklade (Litija), tel.: 040/602 922.

Čebeljke družine na LR-satih, s panji ali brez njih, tel.: 031/396 411.

Čebeljke družine na 2/3 in 1/1 LR-satih, tel.: 031/699 864.

Čebeljke družine na standardnih LR-satih, tel.: 031/510 274.

Čebeljke družine na LR-, DB- in AŽ-satih, s panji ali brez njih, z lanskimi maticami, tel.: 041/661 576.

Več čebeljkih družin na 5, 7 in 10 AŽ-satih, tel.: 031/274 933.

Več gospodarskih in rezervnih čebeljkih družin v Kirarjevih panjih in več rezervnih družin na 7 satih, tel.: 031/464 979.

Večje število čebeljkih družin, tel.: 040/331 199.

Večje število čebeljkih družin na 7 AŽ-satih, tel.: 02/528 11 57.

Satnike, lipove, lahko tudi s satnicami, tel.: 041/801 795.

AŽ-satnike, lipove, lepljene, zvrtnane na 6 lukenj, tel.: 051/385 014.

AŽ-satnike, lipove, kakovostne, lepljene, zbite in vrtane, vogali so pobrušeni, lahko tudi zažičene, tel.: 031/753 345.

AŽ-satnike, kakovostne, zažičene ali nezažičene, mogoča menjava za čebeljke družine (okolica Krškega), tel.: 041/236 256.

Zažičene satnike AŽ-, LR- in DB-mere ter čebeljke družine na DB-satih (Kobarid), tel.: 031/870 709.

Deset prašilčkov na 5 satov, tel.: 041/613 682.

Nekaj starejših 9-satnih AŽ-panjev, 2 AŽ-panja, 10 poliuretanskih LR-plemenilčkov ter 10 plemenilčkov iz stiropora in sestavne dele za LR-panje, tel.: 041/545 009.

Dva rabljena 10-satna AŽ-panja, mogoča menjava za čebelje družine v 1/1 ali 2/3 LR-panju, tel.: 041/241 216.

10-in 7-satne AŽ-panje, 1/1, 2/3 LR-panje ter AŽ- in LR-satnike, tel.: 041/839 496.

Novo 7- in 10-satne AŽ-panje, tudi trietažne, mogoča menjava za čebelje družine, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

LR-panje ter lipove LR- ali AŽ-satnike, tel.: 031/724 749.

1/1 ali 2/3 LR-panje ter lipove AŽ- in 1/1 ali 2/3 LR-satnike, tel.: 041/515 443.

Izboljšane 2/3 LR-panje z veliko dodatne opreme za uspešno čebelarjenje, tel.: 05/308 04 67, 041/875 255.

Novo RV-panje; ker so manjši od LR-panjev, so primerni tudi za ženske, tel.: 031/335 033.

Čebelnjak z opremo, AŽ-panji in čebelami, prednost imajo kupci celote, tel.: 04/514 71 83.

Čebelnjake, izdelane po naročilu, tel.: 041/633 311.

Tovornjak TAM 110 z 52 naseljenimi trietažimi panji, cena po dogovoru, tel.: 031/798 426.

Tovornjak TAM 2001 z za bojnikom za 42 10-satnih AŽ-panjev, zdaj je na njem 28 trietažnih AŽ-panjev, s čebelami ali brez njih, tel.: 041/614 683.

Specialno tovorno vozilo TAM 2001 za prevoz čebel, odlično ohranjeno, nove gume in akumulator, tel.: 041/330 669.

Sublimator oksalne kisline, 12 V, star eno leto, enkrat uporabljen, tel.: 031/266 461.

Prevozni zabojnik za 10 AŽ-panjev, nov, zelo močne konstrukcije, streha je trapezna pločevina s 3 cm izolacijo, tel.: 041/961 470.

Prevozni zabojnik za 10 in 12 AŽ-panjev na nastavljivih nogah ter lipove AŽ-satnike, kakovostne izdelave, ugodno, tel.: 031/753 345.

Zabojnik s 40 naseljenimi 10-satnimi AŽ-panji in dvoosno avtomobilsko prikolico (Pomurje), tel.: 041/351 985.

Celotno čebelarstvo: čebelnjak z 10 AŽ-panji, 5 LR-panjev, štiri 7-satne AŽ-panje, 2 kranjiča, 200-300 satnic, točilo, literaturo, štiri veterinarsko pregledane čebelje družine (Zgornja Gorenjska), tel.: 031/595 319.

Novo zunanje osmukalnice za cvetni prah za AŽ-panje, 13 kosov, tel.: 041/736 197.

Kovinsko točilo, staro 70 let, mogoča menjava za novejšo z doplačilom, tel.: 031/266 814.

Del zemljišča na lokaciji Sp. Vetno, Golnik, primerno za ekološko čebelarstvo, mogoč tudi najem, tel.: 041/751 177.

KUPIM

Čebelji vosek, tel.: 041/354 852.

Manjše število čebeljih družin, tel.: 051/209 011, 03/579 90 61.

Dve mladi čebelji družini, tel.: 041/909 737.

Tri čebelje družine na LR-satih (Savinjska), tel.: 040/438 774.

Štiri čebelje družine na 5 satih (spomladi), tel.: 040/552 309.

Pet čebeljih družin na LR-satih, tel.: 041/259 784.

Nekaj čebeljih družin na 2/3 LR-satih, tel.: 041/726 175.

Čebelje družine na AŽ-satih, tel.: 040/432 780.

Tovornjak ali zabojnik za prevoz čebel, s čebelami ali brez njih, čebelarsko opremo, točilo, ometalnik, parni talilnik in čebelji vosek, tel.: 031/753 345.

Sončni talilnik za voščine, na več satov hkrati, ter AŽ- in LR-satnike, tel.: 041/953 803.

NAJAMEM

Kos zemljišča ali stojišče za čebele ob robu gozda v okolici Ribnice, Velikih Lašč ali Kočevske, tel.: 040/803 953.

V SPOMIN

JOŽE CANKAR 1945-2014

Po kratkotrajni bolezni nas je zapustil dolgoletni čebelar in prijatelj Jože. Vedno je bil pripravljen pomagati pri

vseh čebelarskih in drugih opravilih, zato je novica še toliko bolj pretresla vse čebelarje. Čebelarski družini Žiri se je pridružil leta 1970, čeprav se je s čebelarjenjem ukvarjal že veliko let prej. Starejši čebelarji so z veseljem sprejemali njegovo pomoč pri skrbi za svoje čebelje družine. V čast mu je bilo s svojim kombijem voziti čebe-

larske prijatelje na različne sejme in ekskurzije. Lahko bi navedli še številna druga njegova dejanja, vse to pa je bil tudi razlog, da smo ga predlagali za dobitnika dragocenega čebelarskega odličja Antona Janše. Veliko prežgodaj je odšel od nas. Ostal nam bo v najlepšem spominu.

ČD Žiri

ALBINA BUKOVEC
1925–2014

Belokranjski čebelarji smo se poslovili od naše najstarejše čebelarke ge. Albine Bukovec iz Kota pri Semiču. Teta Albina je odšla tiho, kot iz panja odide v smrt od dela utrjena čebela. V njej smo videli prisposodobno matice kranjske sivke, mime, pridne, skrbne in marljive čebele. Teti Albini ni bilo v življenju nič prizaneseno. Z možem Ivanom sta imela tri otroke. Že kmalu je izgubila sina Tinka in pozneje še moža. Koliko znanja in naporov je bilo potrebnih, da je po moževi smrti sama skupaj z otrokoma z vlakom ali tovornjakom prepeljala 60 družin v Stare Žage, Kočevski rog na hojo, na polja ajde v okolici Otočca, v Liko na reso ali pod Velebit na žepek. Belokranjski čebelarji smo vedno spoštovali delo ge. Albine in tako je še zdaj. Za svoje delo je prejela odličje Antona Janše II. stopnje. ČD Črnomelj

FELIKS KERIC
1937–2013

Julija 2013 smo se v Apačah pri Gornji Radgoni poslovili od Feliksa Kereca. S čebelarjenjem se je začel ukvarjati že kot 14-letni fant. Zato ni nič čudnega, da je bil leta 1951 ustanovni član ČD Peter Dajanko Gornja Radgona, vse od takrat pa je bil stalni član različnih društvenih organov. Svoje panje je vedno dopolnjeval in povečeval število svojih čebeljih družin. Svoje znanje in izkušnje je rad prenašal tudi na mlajše rodove. Za svoje delo na področju čebelarstva je prejel odličje Antona Janše III. in II. stopnje, bronasto in srebrno odlikovanje Petra Dajnka in zlato zahvalno listino za 49 let delovanja v ČD Peter Dajanko.

Člani ČD Peter Dajanko Gornja Radgona se mu zato zahvalujemo za prizadevanje in izjemno delo. Ohranili ga bomo v lepem spominu. ČD Peter Dajanko Gornja Radgona

ŠTEFAN KOKALJ
1949–1913

Decembra lani smo se člani ČD Janeza Goličnika Mozirje poslovili od Štefana Kokalja. Član našega društva je bil od leta 1980. Pokojni Štefan je v društvu zasedal različne položaje, en mandat pa je bil tudi njegov predsednik. Za požrtvovalno delo je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje ter društveno priznanje za svoje delo s čebelami in čebelnjakom v Mozirskem gaju. V našem spominu ostaja kot zavzet čebelar.

ČD Janeza Goličnika Mozirje

STANKO KOROŠEC
1944–2014

Oktober 2014 smo se na pokopališču v Gornji Radgoni poslovili od Stanka Korošca. Bil je velik ljubitelj narave in strasten čebelar, ki se je našemu društvu pridružil leta 1985. Še istega leta je postal predsednik društva in ga vodil do leta 1991, v poznejših letih pa je bil vse do svoje smrti dejaven član UO društva. Vedno je bil pripravljen pomagati mladim čebelarjem, zato je bil tudi njihov mentor. Za svoje požrtvovalno delo v čebelarstvu je prejel številna priznanja, med katerimi so tudi odličje Antona Janše in vsa priznanja Petra Dajnka. Letos bi sklenil 30 let dejavnega delovanja v čebelarstvu, med katerim je kot čebelar prevaževal spletel vezi po vsej Sloveniji in nekdanji Jugoslaviji. Ohranili ga bomo v lepem spominu. ČD Peter Dajanko Gornja Radgona

RUDOLF MATAJDL
1946–2014

V obdobju, ko so od dela utrjene čebele opravljale svoje poslanstvo, smo se morali preizkusiti v zgodaj posloviti od našega člana, čebelarja in prijatelja Rudija. Svoje čebelarstvo življenje je začel v rodnem Dravogradu, ga nadaljeval v Kranju in na Kresniškem Vrhu, nazadnje pa je svoj čebelnjak postavil med nasadi češenj v Česnjicah pri Ljubljani. Ob skrbi za čebele je našel čas tudi za aktivno delo v društvu. Uspešno je deloval v UO, bil je organizator številnih društvenih akcij ter predsednik komisije za ocenjevanje medu. Žal je njegovo delo prekinila huda bolezen, ki je kljub izjemni volji in optimizmu ni mogel premagati. Moral je zapustiti tudi svoje prijateljice čebele, za katere bosta poslej skrbela njegova sinova. Čebelarji ČD Ljubljana Moste-Polje se bomo vedno spominjali našega Rudija.

ČD Ljubljana Moste-Polje

JERNEJ CUKJATI
1933–2014

Huda bolezen je 5. oktobra 2014 iz naših vrst iztrgala dolgoletnega člana ČD Ljubljana – Moste Jerneja Cukjatija. Rojen je bil 17. novembra 1933 v kraju Jelenk. Ob domači hiši na Bizoviku si je zgradil čebelnjak. Lahko bi rekli, da je svoje življenje posvetil čebelam, saj je prav čebelarjenje dopolnjevalo in bogatilo njegovo življenje. Ni minil pogovor, med katerim ne bi omenil svojih čebel. S kakšno vneto je govoril o čebelarstvu! Svoja brez dvoma dragocena znanja je nesebično posredoval drugim in to je tudi največja dediščina, ki nam jo je zapustil – ceniti med ter se zavedati pomembnosti čebelarstva v prihodnosti. Za

vedno nam bo vsem ostal v lepem spomину kot čebelar Nejšče.

ČD Ljubljana Moste-Polje

ANTON ŠERCER 1921–2014

Julija 2014 je po kratkotrajni boleznii umrl starosta našega društva Anton Šercer iz Kočevja. Na zadnjopot smo ga pospremili številni čebelarji s prapori, tudi iz sosednjih društev. Čebelariti je začel že leta 1951. V tistih letih je v čebelnjakih morila pršica. Tone se je izobrazil na področju zdravstvenega varstva in v ČD več kot 50 let pomagal pri zatiranju. V osemdesetih letih je prvi zaznal varoje. Več let je bil vodja komisije za zdravstveno varstvo pri ČZS. Predaval je tako po Jugoslaviji kot tudi v tujini. Bil je priznan inovator in avtor številnih prispevkov v Slovenskem čebelarju. Dejaven član našega društva je bil kar 63 let, bil pa je tudi dolgoletni terenski odkupovalec medu. Pri Medexu si je uredil rento. Bil skoraj stalni član društvenega UO; poleg vodje komisije za zdravstveno varstvo in pasišča je bil 10 let tudi predsednik ČD. Za svoj trud je prejel vsa društvena in zvezna priznanja, že 1983 tudi zlato plaketo ČZS. Čebelaril je s 60 in več dru-

žinami. Njegov dom je bil vedno odprt za vse, vsem nam je pomagal z nasvetom ali s čebelami. Člani ČD Kočevje ga bomo ohranili v najlepšem spomínu.

ČD Kočevje

ANDREJ KOŽELJ 1929–2014

Lani se je poslovil naš cenjeni član Andrej Koželj. Rodil se je 14. septembra 1929 v Tunjicah pri Kamniku.

Pri Koželjevih je bilo čebelarstvo že desetletja tradicija. Že kot osnovnošolec je prve izkušnje pridobival v domačem čebelnjaku. Član ČD Kamnik je postal leta 1961. Več let je bil član NO in UO. Od leta 2000 je opravljal naloge gospodarja ČD Kamnik. Kot gospodar je bil zelo dejaven pri obnovi in vzdrževanju plemenilne postaje v Kamniški Bistrici, pri organiziranju vsakoletnega zdravljenja čebel, čebelarških izletov, izobraževanj in drugih društvenih dejavnosti. Andrej je bil čebelar, mimo katerega v ČD ni šel noben dogodek. Njegovi marljivost in doslednost sta vzrok, da je bil v ČD skorajda nepogrešljiv. Za svoje delo na področju čebelarstva je prejel vsa tri odličja Antona Janše – III., II. in I. stopnje.

ČD Kamnik

MARJAN SOVIČ 1953–2013

Decembra 2013 smo se čebelarji ČD Slovenska Bistrica poslovili od velikega ljubitelja čebel in našega zvestega člana Marjana Soviča. Življenjsko pot je začel 15. decembra 1953. Čebelariti je začel leta 2002, saj po očetovi smrti ni dovolil, da bi čebelice ostale brez skrbnika, tako da je kljub svoji invalidnosti z vsem srcem in spoštovanjem prevzel skrbništvo nad njimi. Še istega leta se je včlanil v ČD Slovenska Bistrica. Če je le mogel, se je udeleževal predavanj in društvenih srečanj. Prejel je številna priznanja, med njimi leta 2013 v Mariboru tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Kljub boleznii je vedno rad razpravljaval o čebelah. Ostal nam bo v trajnem spomínu. Naj posledje čebelice, ki jih je tako neizmerno ljubil, redno obiskujejo njegov grob.

ČD Slovenska Bistrica

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Osmrtnice do 80 besed so brezplačne, kar je več kot to, se obračuna po veljavnem ceniku revije. Brezplačen obseg je hkrati tudi zaželen obseg osmrtnic.

Čebelarstva zveza Vukovarsko-sremske županije in Hrvaška čebelarska zveza

ORGANIZIRAJO MEDNARODNI

Čebelarški sejem opreme in čebeljih pridelkov
ter strokovno znanstveno posvetovanje

12. ČEBELARSKI DNEVI VINKOVCI 2015.

Prireditev bo potekala 13. in 14. marca 2015.

v dvorani "Barun Trenk", H. D. Genschera 22D v Vinkovcih

pod pokroviteljstvom Ministrstva za kmetijstvo

Hrvaška gospodarska zbornica Vukovarsko-sremske županije in mesta Vinkovci.

www.pcelica.hr

LOGHOUSE d.o.o.
SI-3331 Nazarje, SLOVENIJA

Sodobna gradnja objektov iz lesa
Z naravo do hiše

VELIKA PONUDBA ČEBELNJAKOV:

- * tipski čebelnjaki za 17 AŽ panjev
- * tipski čebelnjaki za 24 AŽ panjev
- * čebelnjaki po naročilu in želji kupca
- * APITERAPEVTSKI čebelnjaki

Čebelnjake izdelujemo
po predlogah znanih
slovenskih čebelarjev.

Informacije:

E-mail: info@loghouse.si, www.loghouse.si,

Tel.: 08 205 84 91

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKÉ ZVEZE SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si. **Uredništvo:** Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php.

Priznana rejska organizacija: dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si. **Opazovalno-napovedovalna služba:** Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, <https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=/> **Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika:** vsak prvi delovni četrtek v mesecu od 13. do 17. ure: 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php.

Ohranimo čebele: www.oхранimo-cebele.si. **Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php. **Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/ 729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarjenja: 01/ 729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, administrativna delavka in svetovalka za ekonomiko čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, Janez Gregori, prof. biol., Maksimiljan Gržina, Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Milena Urh, Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 7700, tiskano: 26. 2. 2015

Glasilo Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

VOLUMETRIČNA ČRPALKA ZA MED IT60

Primerna je za med, sirup, mleko, olja, sokove, omake, vino ... Kapaciteto črpanja lahko spreminjate z regulatorjem hitrosti vrtenja. Kapaciteta: ca. 700 l/uro.

NOVO!

Opcijsko možen priklop cevi z ročko za črpanje sirupa.

Čebelje pogače Medopip plus, Medopip standard in Apifonda.

Delovni čas trgovine:

od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah: 9.00 - 12.00.

POPUST 7%

Izkoristite **PREDSEZONSKI POPUST 7%** na 4-satna točila za med ročna in motorna (Art. 4105 in 4104) ter posode za med 35, 50 in 100 kg (Art. 2006, 2106, 2212).

Predsezonski popust velja od 01.03.2015 do 31.03.2015 oz. do prodaje zalog.

POPUST 7%

KUHALNIK VOŠČIN PARNI

- izoliran, kar zmanjša toplotne izgube in skrajša čas topljenja voščin
- v notranjo košaro se lahko vloži ca. 30 satov
- moč grelca 2,5 kW/230V.

Vabimo vas, da obiščete naš razstavni prostor na ApiSlovenija v Celju.

ODKUPUJEMO ČEBELJI
VOSEK PO 6,50 EUR/kg.

Pri nas lahko kupite AŽ in LR BIO satnice s certifikatom ter satnice s trotojskimi celicami.

LOGAR TRADE d.o.o.
Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur
Tel.: 04 25 19 410, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

**NAROČENO BLAGO VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.**